



Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Zeeburg

AANDACHT VOOR DIEREN

BELEIDSKADER VOOR HET WELZIJN VAN DIEREN IN ZEEBURG



"De beschaving van een volk is te meten aan de mate van respect waarmee ze met hun dieren omgaan."

Mahatma Gandhi, (1869-1948)

VOORWOORD

Voor u ligt de beleidsnota *“Aandacht voor dieren – beleidskader voor het welzijn van dieren in Zeeburg”*. Daarmee geeft het stadsdeel een eerste aanzet in het verbeteren van dierenwelzijn in Zeeburg.

Hoewel het stadsdeel al veel doet op het gebied van dierenwelzijn wil het bestuur van stadsdeel Zeeburg het welzijn van dieren verder bevorderen. Dit blijkt uit het feit dat Zeeburg een portefeuillehouder dierenwelzijn heeft en dat in het programma-akkoord 2006-2010 *“Iedere Zeeburger telt”* is opgenomen dat dierenwelzijnsbeleid wordt ontwikkeld

Dierenwelzijn is een boeiend, maar evenzeer lastig onderwerp omdat het ons vaak voor dilemma's plaatst. Continue dient een balans te worden gevonden tussen belangen van mensen en die van dieren. Hetzelfde geldt voor de tegenstrijdige belangen tussen verschillende diergroepen. Zijn alle dieren gelijk of is het welzijn van bepaalde diersoorten belangrijker dan anderen? De voorliggende nota geeft geen antwoord op al deze vragen. Het biedt wel een duidelijk kader waarmee het welzijn van dieren, bij ontwikkelingen en activiteiten door het stadsdeel, beter kan worden beschermd.

Met een beleidsnota over Dierenwelzijn is echter niet meteen alles opgelost. In tegendeel, de nota vormt slecht een vertrekpunt om stapsgewijs het belang van dierenwelzijn te borgen in de reguliere werkzaamheden van het stadsdeel én in het handelen van iedere Zeeburger.

Ik hoop dat u alles met evenveel plezier leest als ik dat heb gedaan en dat u ons verder helpt bij de uitwerking van het beleid voor Dierenwelzijn in Zeeburg.

Jan Hoek
Portefeuillehouder Dierenwelzijn

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
1. Inleiding	5
2. Visie	7
3. Vrijlevende dieren	8
3.1. Vrijlevende dieren in een natuurlijke omgeving	
3.2. Vrijlevende dieren in een bebouwde omgeving	
3.3. Maatregelen vrijlevende dieren	
4. Niet-vrijlevende dieren	21
4.1. Dieren voor gezelschap	
4.2. Dieren voor educatie	
4.3. Dieren voor amusement & sport	
4.4. Dieren voor productie en onderzoek	
4.5. Maatregelen niet-vrijlevende dieren	
5. Instrumenten	28
5.1. Voorlichting en educatie	
5.2. Handhaving en vergunningen	
5.3. Maatregelen	
6. Financiële gevolgen	32
BIJLAGEN	
A. Beleid en Regelgeving	34
B. Opvatting over dierenwelzijn	37
C. Afspraken tussen stad en stadsdelen	39
D. Maatregeloverzicht	40
E. Bronnen	43

1

INLEIDING

De relatie tussen mens en dier kent velen vormen: van gezelschapsdier en knuffeldier op kinderboerderijen tot de bedrijfsmatige benutting van dieren. Daarnaast zijn er vrij in de natuur levende dieren die deel uitmaken van onze dagelijkse leefomgeving. Al deze dieren hebben recht op bescherming en een goede behandeling. Er zijn echter ook dieren die schade of hinder veroorzaken. De bestrijding daarvan moet op een zo diervriendelijk mogelijke wijze worden uitgevoerd. Dit is een kwestie van beschaving. Het is van belang dat het stadsdeel haar rol goed omschrijft en, voor zover in haar vermogen ligt, het welzijn van dieren bevordert.

Dierenwelzijn in Zeeburg

De laatste jaren staat het onderwerp Dierenwelzijn steeds meer in de belangstelling. Uit landelijk onderzoek blijkt dat veel mensen dierenwelzijn een belangrijk onderwerp vinden (zie bijlage B.). Hoewel het onderwerp dierenwelzijn in Zeeburg nog geen eigen beleidskader heeft wordt er in de dagelijks praktijk al veel rekening wordt gehouden met het welzijn van dieren. Hierbij enige voorbeelden:

- Honden: Het stadsdeel heeft al veel gebieden aangewezen als uitreplek. Soms zijn dit kleinere gebieden nabij de woning. Maar er is ook het Flevopark waar honden in een groot gebied kunnen loslopen en er is ruimte om handen te laten zwemmen. Het park wordt intensief gebruikt door hondenbezitters uit Zeeburg en omliggende stadsdelen.
- Ganzen: Ganzen zijn prachtige dieren die door veel bewoners worden gewaardeerd. Echter, ganzen kunnen ook tot veel overlast leiden. Om overlast te beperken wordt in samenwerking met de GGD nestbeheer toegepast. Dat betekent dat de eieren behandeld worden waardoor ze niet uitkomen, of vervangen worden door kalkeieren.
- Ringslang: In het Diemerpark en langs de Diemerzeedijk wordt al veel rekening gehouden met ringslang. Door uitbreiding van het aantal broedhopen en uitbreiding van geschikt biotoop kan het aantal ringslangen verder toenemen. De ringslang is een indicatorsoort voor de ecologische verbindingzone die langs de Diemerzeedijk loopt. Dit betekent dat als het goed gaat met de ringslang het ook goed gaat met veel andere organismen die als voedsel dienen voor de slang.
- Huismus: Dat de betrokkenheid voor dierenwelzijn leeft, getuige de motie "*Zeeburg, musvriendelijk stadsdeel*". Daarmee is de ambitie neergelegd dat Zeeburg een musvriendelijk stadsdeel wordt.

Het bestuur van stadsdeel Zeeburg wil het welzijn van dieren verder bevorderen. Dit blijkt uit het feit dat er in 2006 een portefeuillehouder dierenwelzijn is aangewezen en dat in het programma-akkoord 2006-2010 "Iedere Zeeburger telt" is aangekondigd dat beleid wordt ontwikkeld voor het welzijn van dieren in Zeeburg.

Doel en kader

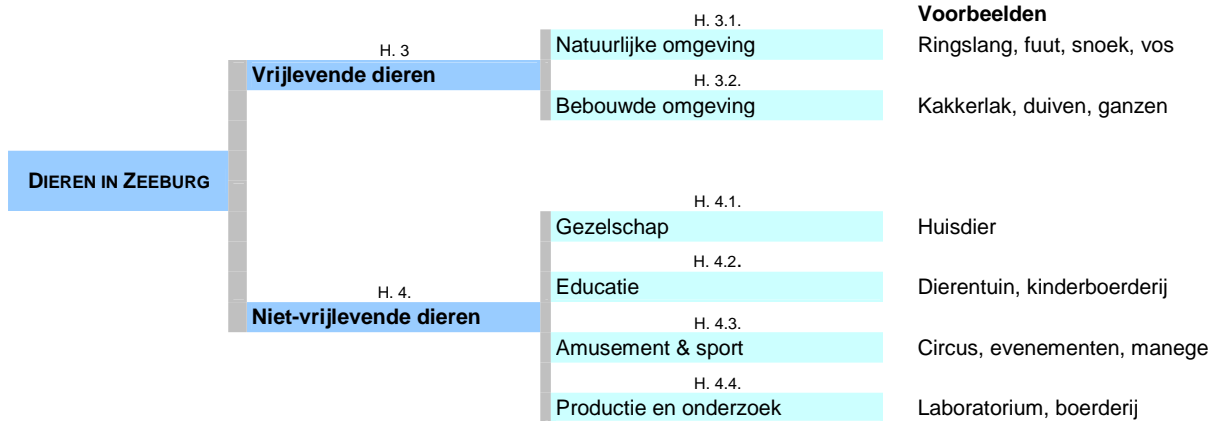
Met het "Beleidskader voor het welzijn van dieren" wordt de visie van stadsdeel Zeeburg op het gebied van dierenwelzijn vastgelegd. Het doel is om in de nota een overzicht te bieden het wettelijke kader en beleidsregels die relevant zijn voor stadsdeel Zeeburg op het gebied van het welzijn van dieren. Daarbij wordt een onderverdeling gemaakt tussen "Vrijlevende dieren" en "Niet-vrijlevende dieren". Deze laatste groep dieren heeft meestal een nauwe relatie met de mens. Naast een beleidskader biedt de voorliggende nota een aantal concrete uitvoeringsmaatregelen.

Opbouw van de nota

Deze nota begint met een hoofdstuk over de visie van het stadsdeel. Daaropvolgend wordt in hoofdstuk drie en vier de verschillende diergroepen nader toegelicht. Per hoofdstuk worden daarbij uitvoeringsmaatregelen voorgesteld. De inzet van de instrumenten van voorlichting en handhaving komen in het vijfde hoofdstuk aan de orde. Gevolgd door een financiële paragraaf.

De bijlage biedt onder andere informatie over beleid en regelgeving en een overzicht van mogelijke maatregelen.

SCHEMA: SCHEMATISCHE INDELING VAN DIERGROEPEN IN ZEEBURG



2

VISIE

Algemene visie op het welzijn van dieren

Dieren hebben recht op bescherming en welzijn. Het uitgangspunt is daarom dat alle dieren in Zeeburg recht hebben op een leven met voldoende kwaliteit (welzijn) in een duurzame veilige leefomgeving. Stadsdeel Zeeburg wil daar de voorwaarden voor scheppen.

Doel

Het streven is om met deze nota aan dierenwelzijn een praktische invulling te geven door prioriteiten te stellen en deze bij te stellen als daar aanleiding toe is. Het dierenwelzijnsbeleid op stadsdeelniveau kan als volgt uitgesplitst worden naar de volgende streefdoelen:

1. Dierenwelzijn te bevorderen binnen het stadsdeel. Dieren te beschermen en de overlast van plaagsoorten zo diervriendelijk mogelijk te reguleren. Invulling hieraan te geven door soortgericht en diervriendelijk beheer, goede inrichting van de openbare ruimte, gerichte handhaving en voorlichting.
2. Voorwaarden te scheppen dat het voortbestaan van de Vrijlevende dieren in Zeeburg op de daarvoor passende plekken mogelijk blijft. Het gaat dan om het instandhouden van de leefomgeving (biotoop) met voldoende rust, voedsel en voortplantingsmogelijkheden. Voor dit laatste zijn duurzame en gezonde populaties nodig waarbij ecologische verbindingen de uitwisseling met soorten uit aangrenzende gebieden mogelijk maken.
3. Het welzijnsbelang van niet-vrijlevende dieren wordt voor een groot deel afgedekt door bestaande wet- en regelgeving. Ter aanvulling probeert het stadsdeel het welzijn van deze groep dieren verder te bevorderen zover dat binnen de taken, verantwoordelijkheden en mogelijkheden van het stadsdeel behoort.

3

VRIJLEVENDE DIEREN

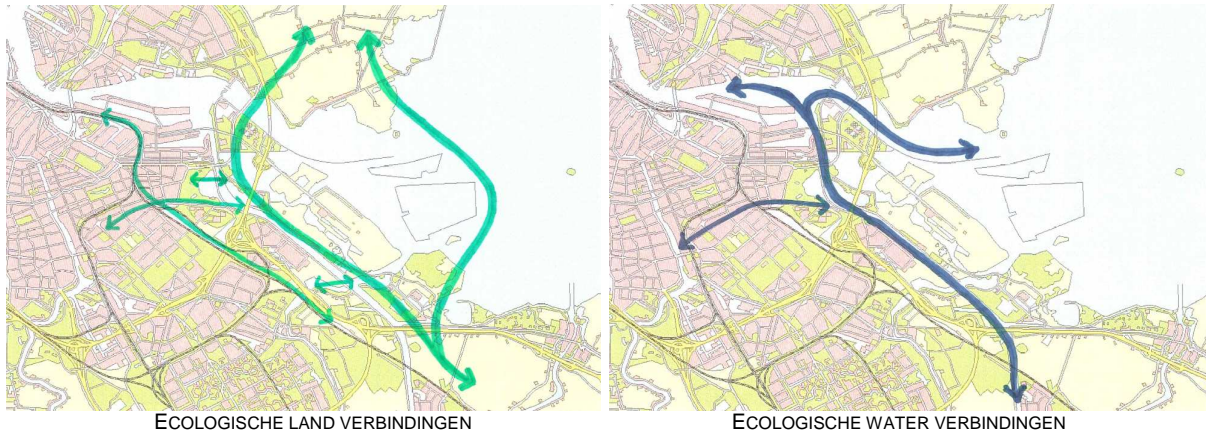
Het stadsdeel heeft als beheerder en vormgever van de openbare ruimte de primaire verantwoordelijkheid voor het beleid voor vrijlevende dieren. Binnen de groep van Vrijlevende dieren wordt in deze nota onderscheid gemaakt in dieren die leven in een natuurlijke omgeving en dieren die leven in een bebouwde omgeving. Met dieren in een bebouwde omgeving worden met name dieren bedoeld die tot overlast leiden door hun aanwezigheid in de bebouwde omgeving.

3.1. VRIJLEVENDE DIEREN IN EEN NATUURLIJKE OMGEVING

	Omgeving	Voorbeelden
Vrijlevende dieren	Natuurlijke omgeving	Ringslang, fuut, snoek, vos
	Bebouwde omgeving	Kakkerlak, duiven, ganzen

Algemeen

Zeeburg is op het gebied van natuur een bijzonder stadsdeel. Het stadsdeel wordt doorsneden door ecologische verbinding zones daarnaast vormt het een schakel tussen verschillende watergebieden. Met daarbij de ligging van Zeeburg aan de oostelijke stadsrand zorgt dit voor de aanwezigheid van veel bijzondere diersoorten en biotopen.



De groeiende stedelijke functies en voorzieningen noodzaken ons de kansen voor instandhouding van deze soorten en biotopen en de bedreigingen goed in kaart te brengen. De groeiende populariteit van Zeeburg en het toenemend gebruik van het stadsrandgroen vragen de komende jaren een extra inspanning om gebruiksdruk te reguleren én interessante biotopen en soorten te behouden en zo mogelijk te ontwikkelen. Zo kan in de toekomst Zeeburg succesvol blijven door een aantrekkelijk aanbod van natuurlijk groen van hoge kwaliteit dat ruimte biedt aan veel diersoorten en waar recreatief medegebruik goed geregeld is.

Zeeburg heeft een bijzondere relatie met dieren in een natuurlijke omgeving. In weinig stadsdelen is zo veel geïnvesteerd in natuurontwikkeling als in Zeeburg. De stortplaats Diemerzeedijk is omgevormd tot het prachtige natuurlijk ingerichte Diemerpark. De aanleg van IJburg kent een flinke natuurcompensatie waarbij mosselbanken en natuurlijke vooroevers zijn gerealiseerd. Ter optimalisering van de ecologische verbinding zone tussen Waterland en de Gooi- en Vechtstreek wordt er flink geïnvesteerd in het versterken en uitbreiden van de verbinding zone langs de

Diemerzeedijk. Ook bij de realisering van IJburg tweede fase wordt rekening gehouden met het realiseren van een ecologische verbindingzone. Door al deze inspanningen wordt verwacht dat het aantal vrijlevende dieren (en diersoorten) in Zeeburg zal toenemen. Gelijktijdig zal ook de gebruiksdruk toenemen. Het stadsdeel dient zorg te dragen dat het welzijn van dieren niet in het geding komt.

Doelen voor dieren in een natuurlijke omgeving

- Structurele voortzetting en versterking van Ecologische verbindingzones.
- Implementatie van: Ecologisch beheer, Reguleren gebruiksdruk, Soortenbeheer met preventie van overlast door populatiebeheer.
- Benoemen van “Zeeburgse aandachtsoorten” en uitwerken van aanpak voorstellen.

Natuurlijke gebieden in Zeeburg

In Zeeburg is er geen “echte” natuur meer. Het gehele grondgebied is door de mens gevormd en bestaat uit een sterk stedelijk gebied dat doorsneden is door snel-, spoor- en waterwegen. Hoewel het landschap door de transportwegen is doorsneden en door de mens is gevormd is het verassend hoeveel diersoorten nog kans hebben gezien zich aan de enorme gebruiksdruk, lawaai, lucht- en lichtvervuiling aan te passen.

Zeeburg herbergt een aantal bijzondere parken, natuur- en watergebieden. Denk hierbij aan het Flevopark en Israëlitische begraafplaats, Diemerpark en de ARK-zone.

- **Flevopark en Israëlitische begraafplaats**

De eerste concrete plannen om aan de rand van de Indische Buurt een park aan te leggen, dateren uit 1908. De grote natuurkenner (en grondlegger van de Nederlandse natuurbescherming) Jac. P. Thijsse zette zich in voor een recreatieoord tussen de Israëlitische begraafplaats en het Nieuwe Diep. De nieuwe bewoners van de Indische Buurt moesten immers dicht bij huis een mogelijkheid hebben om van de natuur te kunnen genieten. In 1921 werd gestart met de aanleg van het toekomstige park. Het ontwerp voor het park is gemaakt door architect E.M. Mandersloot. Inmiddels heeft het Flevopark een belangrijke recreatieve waarde. Gelijktijdig biedt het ruimte aan veel bijzondere organismen waaronder Ransuilen en IJsvogels.

De Israëlitische begraafplaats is sinds 1714 in gebruik door de Joodse Gemeente en er zijn naar schatting 200.000 mensen begraven. Begraafplaatsen staan bij Joden in hoog aanzien. Het is een Joodse regel dat begraafplaatsen niet worden geruimd. De begraafplaats is sinds 1942 niet meer in actief gebruik en is in de loop van de jaren sterk verwilderd. Hierdoor is het een verblijfs- en rustgebied geworden voor veel dieren. Het gebied herbergt ondermeer ringslangen en ijsvogels en tientallen blauwe reigers vinden er hun voedsel.

- **Diemerpark en de ARK-zone**

Het Diemerpark is een natuur- en recreatiegebied met een oppervlakte tweemaal zo groot als het Vondelpark. Het park is gerealiseerd op een gesaneerde vuilstortplaats. Voor de sanering was het gebied bij de Diemerzeedijk, ondanks de vervuiling, een van de belangrijkste natuurgebieden van Nederland. Inmiddels is het park aangelegd en blijken al weer veel planten en dieren het gebied gevonden te hebben. Hieronder zijn bijzonder soorten als ringslang, waterspitsmuis, vos, blauwborst, kluut, vroege glazenmaker en nachtegaal.

Tussen het Diemerpark en het Amsterdam Rijn Kanaal ligt de ARK-zone. Deze smalle langgerekte strook vormt een belangrijk natuurgebied dat dient als rustgebied en ecologische verbindingzone.

- **Watergebieden**

Zeeburg bestaat uit een groot areaal aan oppervlaktewater. Het biedt een rust- en verblijfsplaats voor een groot aantal bijzondere organismen. Zo vormt het IJ een bijzonder gebied voor vissen. Hier komen zowel zoetwater- als zoutwatervissen voor. Het IJ en het Amsterdam-rijnkanaal vormt ook een belangrijke vissentrekroute. Deze wordt gebruikt door vissoorten die leven in Europese rivieren maar naar zee trekken om zich voort te planten. Er zijn ook vissoorten die in zee leven maar zich in zoet water voortplanten. In het IJ en de havenbekkens in het Oostelijk Havengebied zijn ook veel vogels te vinden die leven van vis, zoals aalscholvers, futen en dodaars.

Het buiten-IJ herbergt vele vissen en organismen als de driehoeksmossel. Het gebied wordt door veel vogels gebruikt als rust- en foerageergebied.

- **Ecologische verbindingzone**

Binnen de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur is de kust tussen Waterland en de Diemerscheeg aangewezen als verbindingzone. De verbinding is niet exact begrensd maar doorsnijdt het stadsdeel langs de Diemerzeedijk. De belangrijkste doelsoorten voor deze verbindingzone zijn Ringslang, Waterspitsmuis, Noordse Woelmuis en Meervleermuis. De doelsoorten worden beschouwd als gidsoorten: indien het gebied voor deze soorten geschikt is, dan is het ook geschikt voor een groter aantal andere soorten (volgsoorten).

Bedreigingen vrijlevende diersoorten in Zeeburg

Hoewel steeds meer gebieden ecologisch worden ingericht krimpt het areaal waar dieren ongestoord kunnen verblijven. Dit komt door meer (straat-)verlichting, verkeersgeluiden en -bewegingen, en intensiever beheer. Dit kan leiden tot versterking van diersoorten maar de mate waarin dat gebeurt is moeilijk te bepalen. Negatieve effecten voor diersoorten ontstaan veelal gewoon door meer menselijke activiteit. Betreding van terreinen bij toenemende gebruiksdruk van de groengebieden, denk aan activiteiten als honden uitlaten, sport en spel, en picknicken.

Naast versterking wordt ook in toenemende mate vormen van dierenmishandeling geconstateerd.

Huidige inzet

De huidige inzet kan worden onderverdeeld in een algemeen deel, het Diemerpark & ARK-zone en het Flevopark met de Israëliëse begraafplaats.

Algemene inzet

- Flora en faunawet

In het gehele stadsdeel wordt met het groenbeheer rekening gehouden met de flora en faunawet (zie bijlage A.) en er wordt gewerkt met de natuurkalender zodat er niet tijdens kwetsbare perioden wordt gewerkt. Zo wordt er rekening gehouden met het broedseizoen en wordt er gefaseerd gemaaid waarbij stukken blijven staan in de winter om als schuil en voedselgelegenheid te dienen voor bijvoorbeeld vlinders en vogels. Wanneer er een kapvergunning is aangevraagd wordt eerst onderzocht of er geen alternatieven zijn en of er geen broedende vogels of vleermuizen aanwezig zijn.

- Projecten

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten kan consequenties hebben voor ruimtelijke ingrepen. De stadsdeelecoloog wordt regelmatig betrokken bij ontwikkeling van projecten en bij de voorbereiding van herinrichting van de openbare ruimte.

- Vogels

In Zeeburg wordt al veel aandacht besteed aan het welzijn van vogels en is een motie aangenomen voor behoud van mussen. Bij herinrichting van openbare ruimte wordt rekening gehouden met mussen, bijvoorbeeld door het planten van hagen. Het stadsdeel voert geen werkzaamheden uit in de buurt van broedende vogels. In de loop van de jaren heeft het stadsdeel al veel vogelhuisjes uitgegeven. Daarnaast zijn kruidenbermen en vlindergebiedjes ingericht en worden deze ecologisch beheerd. Door deze ontwikkeling worden de vlinders en insecten in het stadsdeel gestimuleerd, bij deze wordt meteen een voedselbron gecreëerd voor vogels, amfibieën en andere insecteneters.

- Geveltuinjes

Er kunnen bij het stadsdeel door de bewoners geveltuinjes worden aangevraagd.

Op deze manier is er een uitbreiding van het groen, wat bevorderlijk werkt voor bijvoorbeeld vlinders, hommels en vogels/ insecteneters.

- Natuur en milieu-educatie

Zeer belangrijk om voedingsbodem te creëren voor interesse voor de (stads)natuur en dieren.

Het stadsdeel heeft een contract met het NME-centrum. Zij verzorgen educatieve lessen of materiaal voor scholen in Zeeburg.

- Dag van het park

Festival in het Flevopark om de stadsnatuur in het zonnetje te zetten, met leuke activiteiten, workshops en een natuur-informatiemarkt.

Diemerpark en ARK-zone

Het Diemerpark staat in het teken van ecologisch beheer, hierbij wordt rekening gehouden met natuurlijke processen, aanwezige flora en fauna en het stimuleren van een natuurlijke balans. Een groot deel van het beheer is afgestemd op de behoeften van de ringslang, wat ook de doelsoort is in dit gebied. Aangezien deze soort vrij hoge eisen heeft aan zijn biotoop kan je ervan uitgaan dat er vele soorten meeliften met dit beheer. Zo wordt er extensief gemaaid, sommige gebieden worden meerdere keren gemaaid, andere een keer en een aantal gebieden worden met rust gelaten. Zo ontstaan er bloemrijke gebieden, ruige gebieden en bossages, verschillende biotopen dus voor verschillende dieren.

Behalve het aangepaste maaibeheer zijn er meerdere maatregelen die worden genomen om de flora en fauna te stimuleren. Zo worden er broedhopen aangelegd voor de ringslangeieren, wordt de ijsvogelwand elk jaar opgeknapt en worden takkenrillen gelegd, er zijn faunapassages gecreëerd, winterverblijven aangelegd voor de ringslang en nog veel meer.

De ARK-zone is een kerngebied van de Ecologische Hoofd Structuur waar een hondenverbod is ingesteld en zo min mogelijk beheer op wordt toegepast. Wel wordt de natuurlijke vorming van bossen in dit gebied tegen gegaan, aangezien de doelsoorten, ringslang, meervleermuis en waterspitsmuis daar niet bij gebaat zijn.

Toename

Al met al komt dit allemaal ten goede van de biodiversiteit in het Diemerpark en de ARK-zone.

Er worden verschillende dieren gemonitord in het park, broedvogels, amfibieën en ringslangen, de resultaten kunnen gebruikt worden voor evaluatie en mogelijk aanpassingen in het beheer.

Vanaf de opening van het park is een toename van het aantal broedvogels in het Diemerpark.

De ringslangpopulatie is de laatste jaren dan ook flink toegenomen. Door het tellen van de uitgekomen eieren kan de ontwikkeling in de populatie worden bepaald. Zo zijn er in 2007 - 366 ringslangen uitgekomen en in 2008 - 551.

Flevopark en Israëliische begraafplaats

De voormalige Israëliische begraafplaats is een drassig gebied met riet, enkele verspreid liggende bossages en oude, in hoofdzaak inheemse bomen aan de randen. Het terrein is omgeven door sloten en is niet toegankelijk. Het beheer is gericht op instandhouding. Jaarlijks wordt bij toerbeurt eenderde van de rietvegetatie gemaaid. Voor de overige vegetatie wordt met zoveel mogelijk 'niets doen' ruimte gegeven aan de natuurlijke processen.

Er zijn vlindergebiedjes ingericht op verschillende plekken in het Flevopark, dit betekent dat het is ingezaaid met een kruidenmengsel en gefaseerd wordt gemaaid zodat eitjes en rupsen kunnen overwinteren. Deze gebiedjes bevorderen behalve vlinders de insectenstand, waar ook weer vogels en andere insecteneters van kunnen profiteren.

De overgang van bos naar gazon is minder strak dan in het verleden, als overgang zijn bijvoorbeeld heesters geplant, waardoor er meer schuilgelegenheid is ontstaan voor grondgebonden diertjes en vogels. Sommige heesters zijn ook besdragend, wat voor voedsel zorgt voor de aanwezige dieren. Het bosbeheer is veranderd, dode bomen en takken kunnen blijven liggen of worden op rillen gelegd, zo ontstaat er een natuurlijkere ecologische verscheidenheid met zwammen, mossen en insecten. Holenbroeders zoals de grote bonte specht hebben hier profijt van, maar ook grondgebonden dieren zoals de wezel.

Er wordt natuurvriendelijk gebaggerd, hierbij wordt rekening gehouden met de natuurkalender en het wordt gefaseerd aangepakt ter bescherming van de amfibieën. Waternet beheert verschillende gebieden in Zeeburg op ecologische wijze.

Ten noorden van het Flevopark is bij de ontwikkeling van de buurt Zeeburgerdijk-oost "natte natuur" ontwikkeld. Er zijn poelen en een waterpartij ontgraven en er is een helofytenfilter gerealiseerd. Dit is een netwerk van geulen met rietvegetatie, waarin water wordt gezuiverd van overmatige voedingsstoffen en eventuele verontreinigingen. Het water staat in verbinding met het Nieuwe Diep en de sloten van het Flevopark. Uiteraard komt dit ten goede van onder anderen moerasvogels, watervogels, amfibieën en vissen. Zo is in dit gebied al eens de zeldzame Roerdomp waar genomen.

Op verschillende locaties in Zeeburg wordt bij oevers ecologisch maaibeheer toegepast. Dit bevordert de aanwezigheid van bijvoorbeeld libellen en vlinders en creëert ruimte voor rietvogels en watervogels om in te broeden en schuilen.

Ook heeft het stadsdeel al vele vlindergebiedjes die het insectenleven bevorderen en nestgelegenheid biedt aan vogels. De mogelijkheid bestaat het aantal vlindergebiedjes verder uit te breiden.

Kansen

Uit de vorige paragraaf blijkt dat al veel rekening wordt gehouden met vrijlevende dieren. Deze inzet soms beperkt tot een bepaald gebied en afhankelijk van het kennisniveau van de direct betrokkenen. Het is dan ook wenselijk dat een structurele aanpak wordt uitgewerkt. Daarbij dient aandacht te zijn voor: Ecologisch beheer, Reguleren van de gebruiksdruk, Soortenbeheer en Aandachtsoorten.

- Ecologisch beheer

Stadsdeel Zeeburg maakt geen gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen en kent geen jacht (wildbeheer door afschieten). Gelet op de behoefte aan recreatief gebruik worden de groengebieden multifunctioneel gebruikt en wordt het beheer daarop afgestemd.

In het Diemerpark en langs de Diemerzeedijk wordt al doelsoort gericht beheer toegepast (bijvoorbeeld voor de Ringslang). Natuurontwikkeling blijkt ondanks de grote gebruiksdruk in de praktijk goed mogelijk. Een uitgekende terreininrichting en beheer kan onnodige verstoring van diersoorten voorkomen. Zo kan bijvoorbeeld met aangepaste straatverlichting verstoring door licht worden beperkt.

- Reguleren gebruiksdruk

Natuur en recreatie kunnen goed samengaan wanneer regulatie rond gebruiksdruk mogelijk is om schade of overlast te voorkomen. Regulatie is mogelijk door gebieden af te sluiten door sloten of takkenrillen. De afweging rond wel of niet afsluiten is enerzijds verstoring of schade tegen gaan en anderzijds het recreatief belang. Veelal kan door een uitgekende ruimtelijke inrichting de gebruiksdruk in de ecologische waardevolle gebieden worden beperkt. Bij de inrichting van het Diemerpark zijn door de aanleg van waterpartijen en "steenruggen" gebieden enigszins afgeschermd waardoor de gebruiksdruk beperkt blijft en de natuur een kans krijgt zich te ontwikkelen. Tevens kan de gebruiksdruk worden *gestuurd* door de aanleg van een wandelpad. Voor ieder gebied vergt de balans tussen natuurontwikkeling en recreatieve ontwikkeling een maatoplossing.

Daarnaast kan er vanuit beheer oogpunt aanleiding zijn voor het incidenteel of gedeeltelijk afsluiten van terreinen en routes om flora en fauna niet te verstoren. Aanleidingen daarbij kunnen zijn: bijzondere broedgevallen van vogels of verstoring van amfibieën.

Bij vaker optredende verstoring zoals het laten loslopen van honden kan bijgestuurd worden door beheermaatregelen. Te denken valt aan meer handhaving, eenvoudige inrichtingsmaatregelen als hekken of een padbegeleidend heggenvlechtwerk van wilgentenen of takkenrillen.

- Soortenbeheer met preventie van overlast door populatiebeheer

Doordat leefruimte beperkt is én de grote gebruiksdruk in deze stedelijke omgeving kan het voorkomen dat dieren minder kansen hebben om te overleven (gemarginaliseerde biotopen) of overlast veroorzaken. Om adequaat te kunnen handelen en knelpunten niet te laten escaleren wil stadsdeel Zeeburg een vooruitstrevend soortenbeheer en specifiek ingaan op overlastpreventie van Vrijlevende dieren.



Het zwaartepunt van het faunabeheer ligt in de groengebieden. Uitgangspunt is de grootte van populaties en deze op natuurlijke wijze te reguleren binnen de:

- Begrenzungen van een gebied (areaal en mogelijkheden voor rusten, voortplanten en foerageren);
- Mogelijkheden van een soort binnen het ecosysteem (een evenwichtige voedselpiramide van predatoren tot prooidieren);
- Mate van te tolereren overlast (soortverdringing, schades, hinder);
- Beschikbare middelen voor het gewenste diervriendelijke beheer en voorzieningen.

Preventie overlast door populatiebeheer

Populaties dienen gezond (genetisch en fysiek) te blijven. Daarom zal het maximum aantal dieren van een soort binnen een begrensd gebied moeten worden bepaald om risico's van overlast of schade vóór te zijn. Met een actief faunabeheer wordt voorkomen dat de beheerder achter de feiten aanloopt en vooral met symptoombestrijding bezig is of pas handelend optreedt naar aanleiding van klachten. Voor optimale populaties dient een evenwichtige voedselpiramide te worden nagestreefd. Een populatie wordt in toom gehouden door voldoende natuurlijke predatoren. Het realiseren van een geschikt biotoop voor predatoren heeft een preventieve werking. Denk daarbij aan mogelijk overlast dan kan ontstaat door konijnen in het Diemerpark. In verband met de sanering is het immers van belang dat de afdeklaag niet wordt aangetast door gravende dieren. Ook kunnen konijnenholen in een spoordijk tot gevaar en schade leiden. Aanwezigheid van vossen kan het aantal konijnen reguleren.

- **Aandachtsoorten**

Naast de diersoorten die in het Amsterdamse soortenbeleid zijn aangewezen als “Doelsoort”, benoemd het stadsdeel een aantal eigen “Aandachtsoorten”. Deze “Zeeburgse aandachtsoorten” krijgen om verschillende redenen extra aandacht. Het hoofddoel daarbij is Zeeburgers meer te betrekken bij bijzondere dieren in hun leefomgeving. Over het algemeen zijn het soorten die in Zeeburg worden bedreigd of juist kansen hebben zich beter te ontwikkelen. Ook kunnen het diersoorten zijn die hoog in de voedselketen staan en daarmee bevestigen dat het goed gaat met alle dieren binnen de keten.

Het stadsdeel wil de leefomstandigheden van deze aandachtsoorten verbeteren door een soortgerichte aanpak. Gelijktijdig wil het stadsdeel de aandachtsoorten goed monitoren om te kijken of gepleegde inzet het gewenste resultaat levert.

3.2. VRIJLEVENDE DIEREN IN EEN BEBOUWDE OMGEVING

	Omgeving	Voorbeelden
Vrijlevende dieren	Natuurlijke omgeving	Ringslang, fuut, snoek, vos
	Bebouwde omgeving	Kakkerlak, duiven, ganzen

Algemeen

De groep “Vrijlevende dieren in een bebouwde omgeving” heeft betrekking op diergroepen die in of nabij bebouwing leven en kunnen leiden tot overlast. Denk daarbij aan verwilderde duiven en tamme ganzen, ratten en ongewenste insecten in de woning¹.

Doelen voor dieren in een bebouwde omgeving

- Ontwikkelen van een aanpak om overlast van plaagsoorten op een diervriendelijk wijze te beperken.
- Uitwerken van een aanpak voor specifieke Zeeburgse overlastgevende diersoorten.
- Opstellen van een standaard procedure klachtenafhandeling overlast plaagsoorten en stappenplan voor de aanpak van plaagsoorten.

¹ Dieren nabij de bebouwde omgeving die geen overlast geven worden niet in dit hoofdstuk behandeld maar maken onderdeel van hoofdstuk 3.1. - “Vrijlevende dieren in een natuurlijke omgeving”. Denk daarbij aan zangvogels, vleermuizen, e.d.

Dierplaagbeheersing

De GGD afdeling Dierplaagbeheersing (voorheen dienst Ongediertebestrijding) bestrijdt plaagdieren². Tegenwoordig wordt de nadruk gelegd op het voorkomen van dierplagen. Het gaat dan om advies, monitoring en voorlichting over soorten ter voorkoming van grote aantallen dieren die overlast kunnen geven. Maatregelen tegen overlast zijn het beperken van nestelgelegenheid, voedselaanbod en te wijzigen inrichting en beheer van de openbare ruimte.

TABEL: BELANGRIJKSTE OVERLASTGEVENDE SOORTEN (BRON:GGD)

Vogels	Zoogdieren	Insecten
Verwilderde duiven	Bruine rat	Wespen
Verwilderde tamme ganzen	Zwarte rat	Bijen
Kippen	Huismuis	Mieren
Spreeuwen	Mollen	Bladluizen
Meeuwen	Verwilderde katten	Teken
Kauwen	Woelratten	Mijten
Kraaien	Vleermuizen	Rupsen

Huidige inzet

Het stadsdeel werkt intensief samen met de afdeling dierplaagbeheersing van de GGD. Zo is de GGD betrokken bij de aanpak van overlast door ganzen en draagt de GGD zorg voor de aanpak van plaagsoorten.

Kansen

Uit de vorige paragraaf blijkt dat het stadsdeel veel gebruik maakt van de kennis van de GGD op het gebied van een diervriendelijke aanpak van overlastdieren. Toch kan de inzet van het stadsdeel op een aantal punten worden versterkt. Met name op het gebied van een Uniforme werkwijze melding plaagsoorten en Planmatige aanpak Zeeburgse overlastsoorten.

- Uniforme werkwijze melding plaagsoorten

Wat voor de ene bewoner als overlast ervaart kan voor een andere bewoners waardevol zijn. Er dient een duidelijke procedure te worden ontwikkeld voor het behandelen en oplossen van meldingen over mogelijk overlast van dieren. Indien daadwerkelijk sprake is van overlast kan problematiek worden aangepakt. Daarbij gelden de volgende stappen:

- aanpakken van de bron/oorzaak
- gebruik natuurlijke bestrijding
- als uiterst middel worden de dieren gedood of verwijderd.

Om zorgvuldigheid te betrachten na een melding van overlast of waarneming van een plaagsoort is een uniforme werkwijze nodig van de bevoegde instanties en beheerders in het voortraject van het uitvoeren van maatregelen. Na de melding wordt eerst op locatie onderzocht waaruit de overlast bestaat en welke maatregelen passend lijken. De mate van reële overlast hangt af van bijvoorbeeld:

- Is het een incident of structurele overlast;
- Wat is de mate van overlast (verhoudingsgewijs), om welke aantallen dieren gaat het en de omvang van de vervuiling/geluiden/schade/risico's en is de klacht in proportie;
- Is de oorzaak eenvoudig vast te stellen (één bewoner die de overlast veroorzaakt door voedergedrag) of zitten er meer kanten aan die een oplossing compliceren (adoptie van bijvoorbeeld ganzen door een groep liefhebbers die echter niet nabij de overlastplek woont en zelf de overlast niet ervaren);
- Is de volksgezondheid daadwerkelijk in het geding zoals het overbrengen van ziekten;
- Is de verkeersveiligheid in het geding (ganzen op een drukke weg) en is snel ingrijpen van noodzakelijk;
- Is de vervuiling ernstig en tast dit het woongenot aan of raakt dit economische belangen.

² Het gebruik van de term plaagsoorten/plaagdieren kan een negatief beeld schetsen van de betreffende diersoorten. Ten behoeve van de leesbaarheid van de nota, en de herkenbaarheid voor betrokkenen worden deze benamingen toch toegepast in de nota.

Als de mate en soort van overlast n.a.v. de inventarisatie reëel is bevonden door het stadsdeel dan volgt de afstemmingsfase. De eerste bevindingen worden besproken met betrokkenen als beheerafdelingen, buurtbeheer, handhavers, betrokken woningcorporaties of (verenigingen van) eigenaren. Wanneer het complexe meldingen van overlast betreffen kunnen externe adviezen van GGD, dRO of Dierenbeschermingsorganisaties ingewonnen worden.

De resultaten van de inventarisatie en afstemming leidt tot de fase van uitvoering van maatregelen. Het uitgangspunt is eerst de bron van de overlast aan te pakken (rondslingerend eetbaar afval of overmatig voederen door bewoners), de tolerantiegraad rond overlast te verhogen door voorlichting en pas in het uiterste geval plaagdieren te verwijderen (doden of verplaatsen). De gekozen aanpak van de professionals wordt vervolgens gecommuniceerd met de bewoners en afhankelijk van de reacties zo nodig bijgesteld. Zodoende worden belanghebbenden tijdig geïnformeerd en neemt de kans op draagvlak voor de aanpak toe en de kans op een succesvolle afloop namelijk duurzame beheersing van de overlast.

Iedere soort en situatie vergt een eigen aanpak. Soms dienen langdurige procedures gevolgd te worden in het kader van de Flora en Faunawet. Soms volstaat de algemene vrijstelling Flora- en Faunawet of het naleven van de daarmee samenhangende stedelijke gedragscode soortenbeheer en kan de beheerder adequaat handelend optreden.

Weging van een melding, afstemming en kiezen van een oplossing en bij geen succes kiezen voor een alternatief vergen maatwerk en per keer een zorgvuldige afweging op diervriendelijkheid van maatregelen door de beheerder.

De GGD heeft voor verschillende overlastsoorten richtlijnen opgesteld. De informatiebladen geven informatie en richtlijnen voor uitvoerders bij het oplossen van dierplagen in het openbare terrein. De informatiebladen zijn opgebouwd uit drie onderdelen: Wettelijke status en Gezondheidsrisico's, Algemene soortinformatie en de Methode voor de aanpak van probleemlocaties.

- Planmatige aanpak Zeeburgse overlastsoorten

Voor een aantal diersoorten, die in Zeeburg tot overlast leiden, is het aan te bevelen de aanpak verder uit te werken. In een nadere aanpak wordt de overlast op stadsdeelniveau in kaart gebracht en worden structurele en preventieve maatregelen uitgewerkt. Voor de planperiode 2009 – 2012 wordt voorgesteld een soortgerichte aanpak uit te werken voor Duiven, Verwilderde ganzen en Kippen. In onderstaande worden de soorten kort toegelicht.

- Duiven

Bewoners voeren, goedbedoeld, duiven maar creëren daardoor overlast door voer dat niet wordt opgegeten en blijft liggen. Dat vervuult vervolgens het straatbeeld of trekt dieren als ratten aan. Ook kan door het grote voedselaanbod de duivenpopulatie ongewenst sterk toenemen waardoor weer andere vormen van overlast ontstaan. Bijvoorbeeld door: broedende duiven op (ongebruikte) balkons / overlast van duivenpoep op geparkeerde fietsen, auto's en straatmeubilair of verharding / geurhinder / allergische reacties door verstuivende duivenuitwerpselen of veertjes.

Overlast van duiven bestaat momenteel voornamelijk in de binnenterreinen van de Indische Buurt. Het Oostelijk Havengebied en IJburg hebben op dit moment minder overlast van duiven.



Het duiven voeren voorziet in een sociale behoefte van vele bewoners en wordt gezien als een leuke bezigheid. Dit terwijl duiven prima in staat zijn hun eigen voedsel te vinden zonder tussenkomst van bewoners.

Om overlast tegen te gaan is regulering en voorlichting nodig.

- Via communicatie en de inzet van buurtbeheer daarbij zal het belang van eigen verantwoordelijkheid van bewoners rond het terugdringen van ongecontroleerd voeren van duiven onder de aandacht worden gebracht bij bewoners. Voorlichting kan ook de tolerantiegraad vergroten en acceptatie van enige overlast versterken.

- Het is mogelijk duiven onder te brengen in duiventillen om gecontroleerd voeren en het gezond houden van duiven mogelijk te maken. Plaatselijk ontstaan dan kleinere, gezonde en beheersbare duivenpopulaties. Eieren worden geschud of vervangen door kalkeieren. De plekken zullen zorgvuldig gekozen moeten worden op daken die draagkrachtig zijn. Daarnaast zouden bewoners bereid moeten zijn vrijwilligerstaken in de verzorging op zich te nemen. Een haalbaarheidsonderzoek dient uit te wijzen of de verwachtingen aansluiten op de praktijk, wat de kosten zijn en welke taken het met zich mee brengt voor het stadsdeel.

- Ganzen

In Zeeburg komen op verschillende plaatsen verwilderde tamme ganzen voor. Zij leven in groepsverband, zijn monogaam en kunnen wel 30 jaar oud worden. Deze fraaie dieren leiden helaas vaak tot klachten over uitwerpselen, onveiligheid voor het verkeer, herrie, stank, kaalvreten en agressief gedrag.

Omdat ganzen van nature grazen zal het (bij-)voeren van ganzen met brood sterk afgeraden worden. De soms hele broden die gevoerd worden leveren namelijk een eenzijdig dieet op en ganzen verzwakken hierdoor en kunnen er ziek van worden. De overmaat aan voedsel trekt ook weer ratten aan. Door het voeren ontstaat gewenning waardoor ganzen actief op zoek gaan naar eten en het pikken naar tassen op zoek naar brood. Dit kan als agressief gedrag worden ervaren.



Op verschillende locaties in Zeeburg ontstaat overlast door ganzen. In 2007 is bij de aanpak van ganzenoverlast aan de Valentijnkade populatiebeheer toegepast. Daarbij is een deel van de ganzen afgevangen en elders uitgezet. Daarnaast wordt door de GGD, in opdracht van Zeeburg, nestbeheer toegepast. Dat betekent dat de eieren behandeld worden met maïskiemolie waardoor ze niet uitkomen (zuurstofgebrek), of vervangen worden door kalkeieren.

De overlast van ganzen blijkt niet beperkt tot de Valentijnkade. Inmiddels is er ook overlast van ganzen bij de Entrepotkade, op Jeugdland en lopen de ganzen regelmatig op de fietsroute naar IJburg.

De ganzenoverlast dient goed in kaart te worden gebracht. Het mag niet zo zijn dat op de ene locatie ganzen worden afgevangen terwijl een stukje verderop ganzen blijven nestelen. Om toekomstige overlast (in gebieden als IJburg) te vermijden dient een preventieve aanpak te worden uitgewerkt.

- Kippen

Op verschillende locaties in Zeeburg komen vrijlevende kippen voor. Dit heeft nog niet geleid tot veel klachten, maar levert soms geluidhinder op en gevaar voor de verkeersveiligheid. Ook in perioden van vogelgriep waarbij een ophokplicht voor kippen geldt laten sommige eigenaren de dieren los in de openbare ruimte.



Loslopende kippen in ontwikkelingsgebieden als het Zeeburgereiland kunnen door de bouwactiviteiten in de verdrukking komen. Ook worden er in natuurlijke gebieden als het Diemerpark en de ARK-zone wel kippen en hanen los gelaten. Deze dieren zijn niet gewenst.

De gebieden met loslopende kippen moeten in kaart worden gebracht. Per gebied dient een diervriendelijke aanpak te worden opgesteld.

3.3. MAATREGELEN - VRIJLEVENDE DIEREN

A1	VLINDERGEBIEDEN	SDZ
----	-----------------	-----

OMSCHRIJVING

Door de aanplant van bloemdragende heesters in de openbare ruimte zoals Vlinderstruiken (Buddleja) waarmee vlinders worden aangetrokken. Daarnaast worden vlinderbermen gerealiseerd. Dit is bestaand beleid van het stadsdeel en zal worden voortgezet. Bewoners kunnen in hun tuin of op het dakterras met planten uiteraard ook een bijdrage leveren.

ACTIE

Uitbreiding van vlindergebieden en promotie van het gebruik van vlinderplanten in tuinen.

A2	DIERVRIENDELIJK BAGGEREN	SD
----	--------------------------	----

OMSCHRIJVING

Bij baggerwerkzaamheden onder bevoegdheid van het stadsdeel dient in het bestek met de aannemer te worden opgenomen dat:

- dat baggerwerkzaamheden het best kunnen worden uitgevoerd in september of oktober. Dit is een periode tussen voortplanting en winterrust van vissen en amfibieën. Het is wel belangrijk ook de volgende maatregelen te nemen.
- de baggerwerkzaamheden gefaseerd worden uitgevoerd, dat wil zeggen dat er in voldoende gebieden niet wordt gebaggerd om vissen en amfibieën de gelegenheid te geven om naar deze gebieden te vluchten. Concreet betekent dit dat watergangen in delen worden gebaggerd, bijvoorbeeld over één kilometer lengte. Hierdoor zijn er in de watergangen altijd voor vissen toegankelijke ruimten aanwezig.
- gericht wordt gebaggerd. Door de baggerwerkzaamheden vanuit de watergang naar bijvoorbeeld bruggen toe uit te voeren, worden de vissen naar de bruggen gedreven en kunnen ze schuilplaatsen zoeken, bijvoorbeeld in de duikers of onder bruggen. De werkzaamheden moeten één richting opgaan zodat vissen en amfibieën kunnen vluchten, dit betekent dat er niet naar een doodlopend punt moet baggeren.
- vissen worden verplaatst of teruggezet. Bij het gebruik van de hydraulische kraan kan de kraanmachinist in sommige gevallen zien dat er grotere vissen in de bak aanwezig zijn. Is dit het geval, dan kan de machinist door de bak wat scheef te houden en te schudden proberen de vis in het water terug te krijgen. Lukt dit niet en is de bagger op de kant gezet, dan kan alsnog getracht worden de vis met natte handen te pakken en in het water terug te zetten. Ook is het mogelijk vissen en amfibieën van tevoren weg te vangen en elders uit te zetten in een gebied waar niet wordt gebaggerd.
- rekening wordt gehouden met weeromstandigheden. Tot slot is het belangrijk rekening te houden met de weersomstandigheden. Daarom is het belangrijk dat bij de uitvoering rekening wordt gehouden met de temperatuur van het water (tussen 10 en 25°C). Als die te hoog of te laag is, dan is extra voorzorg noodzakelijk. Bij een te lage temperatuur raken vissen en amfibieën inactief waardoor zij niet meer kunnen vluchten. Bij een te hoge temperatuur kan zuurstofloosheid van het water ontstaan.

ACTIE

Bij baggerwerkzaamheden (door het stadsdeel) worden preventieve maatregelen genomen ten aanzien van vissen en andere dieren in de sloot, zoals amfibieën.

A3	ZORG VOOR WATERVOGELS	SDZ
----	-----------------------	-----

OMSCHRIJVING

De Zeeburgse wateren bieden een groot voedselaanbod voor watervogels. Meerkoeten, futen, aalscholvers maar ook dodaars zijn regelmatig te spotten. Voor vogels in het Oostelijk Havengebied ontbreekt het echter aan voldoende nestgelegenheid. Bij uitbreiding van de nestgelegenheid zal het aantal watervogels verder toenemen. Voor de wateren die niet in de haven of hoofdvaartroute liggen wordt onderzocht of (tijdelijke) verkeersmaatregelen tijdens het broedseizoen van watervogels mogelijk zijn. Met name gebieden met groene oevers zoals bij de eilanden van IJburg kunnen voor dergelijke maatregelen in aanmerking komen

ACTIE

Realiseer vijf kunstmatige eilandjes in het Oostelijk Havengebied ten behoeve van nestgelegenheid van watervogels. Bij succesvol gebruik kan uitbreiding worden overwogen.

OMSCHRIJVING

Verbeteren van schuilgelegenheid en voedselaanbod

- Maak bij voorkeur gebruik van inheemse beplanting. Inheemse planten bieden voor veel meer insecten een geschikte verblijfplaats dan uitheemse planten.
- Maak bij voorkeur gebruik van vruchtdragende, zadenrijke en nectarrijke planten. Houd met de boomsoort keuze in woonstraten wel rekening met gevoelige objecten (denk maar aan roetdauw en plakkerigheid onder lindebomen).
- Maak meer gebruik van natuurlijk groen in plaats van strak gemaaide gazons (akkeronkruiden, bloemrijk grasland).
- In het geval van woningbouw, onderzoek de mogelijkheden van biotoopuitbreiding

Verbeteren van nestgelegenheid

- stimuleer het gebruik van nestkasten in particuliere tuinen.
- stimuleer de aanleg van nestvoorzieningen voor watervogels
- stimuleer de inpassing van nestgelegenheid bij renovaties en nieuwbouw
- ontwikkel nestgelegenheid voor vogels en vleermuizen in de openbare ruimte

Verbeteren van veiligheid

- Stimuleer het gebruik van stickers om het doodvliegen van vogels tegen ruiten te voorkomen
- Verwijder geen wrakken waarop nesten van watervogels liggen. Verwijder ook geen autobanden en eventuele andere drijvende voorwerpen waar vogels hebben genesteld (behalve als er sprake zou zijn van hinder voor het scheepvaartverkeer).

ACTIE

Uitvoering van de voorgestelde maatregelen ter verbetering van de leefomstandigheden voor stadsvogels.

OMSCHRIJVING

De maatregel om overlast tegen te gaan wordt pas uitgevoerd nadat er per geval een weging van oplossingen heeft plaatsgevonden door de beheerder. De volgende stappen dienen doorlopen te worden in het kader van een zorgvuldig faunabeheer:

1. Zijn de reguliere beheerinspanningen voldoende uitgevoerd of benut zoals doelsoortgericht (maai-) beheer, biotoopontwikkeling, die gunstig zijn voor de predatoren van overlastgevende dieren of resulteert in een evenwichtiger levensgemeenschap?
2. Zijn er voldoende predatoren of voedselconcurrenten aanwezig? Is het leefgebied geschikt (voedsel, rustplek), en de ecologische verbindingzones goed (natuurlijke migratiemogelijkheden). Is het beheerbudget toereikend voor structurele of incidentele maatregelen? Zijn andere beheerders in staat de overlast (mee) te bestrijden? Kunnen hiermee de voorwaarden worden gewijzigd die de overlast effectief tegengaan?
3. Is er voor niet beschermde soorten een stedelijke richtlijn voor faunabeheer of zijn er elders ervaringen met werkbare diervriendelijke oplossingen.
4. Is de soort beschermd door de Flora- en faunawet? Wat is de te volgen wettelijk verplichte procedure. Vergt de beheerkeuze bijvoorbeeld om de overlast van de diersoort tegen te gaan een ontheffing?
5. Is er een bestaande goed werkende beheerprocedure voor de overlastgevende soort. Zijn andere stadsdelen of beheerinstanties voldoende geconsulteerd om de meest passende en diervriendelijke aanpak te selecteren of zijn er geen passende alternatieven om binnen de eigen beheermogelijkheden overlast, schades of onaanvaardbare risico's door te grote populaties tegen te gaan?
6. Dient er voor een afgewogen keuze nog kennis of onderzoekscapaciteit te worden ingehuurd? Zijn er voldoende middelen om de gewenste oplossing uit te voeren? Is er een communicatieplan noodzakelijk (intern/extern)?

ACTIE

Doorloop het stappenplan bij de aanpak van overlast door vrijlevende dieren.

A6 VASTSTELLEN VAN AANDACHTSSOORTEN

SDZ

OMSCHRIJVING

Naast de diersoorten die in het Amsterdamse soortenbeleid zijn aangewezen als “Doelsoort”, benoemt het stadsdeel een aantal eigen “Aandachtsoorten”. Deze “Zeeburgse aandachtsoorten” krijgen om verschillende redenen extra aandacht. Het hoofddoel daarbij is Zeeburgers meer te betrekken bij de bijzondere dieren in hun leefomgeving. Deze diergroepen zijn geschikt voor voorlichtingsacties en bewonersparticipatie. Over het algemeen zijn het soorten die in Zeeburg worden bedreigd of juist kansen hebben zich beter te ontwikkelen. Ook kunnen het diersoorten zijn die hoog in de voedselketen staan en daarmee bevestigen dat het goed gaat met alle dieren binnen de keten.

ACTIE

Vaststellen van de aandachtsoorten met de wezel, de vlinder, de ransuil en de oeverzwaluw.

A7 OPSTELLEN ACTIEPLAN PER AANDACHTSOORT

SDZ

OMSCHRIJVING

Per aandachtsoort (actie A6) wordt een actieplan uitgewerkt. Het actieplan omvat nadere informatie over verspreiding en knelpunten en benoemd instrumenten om de aanwezigheid van aandachtsoorten in Zeeburg te versterken. Onderdeel van het actieplan bestaat uit monitoring om te controleren of gepleegde inzet het gewenste resultaat levert. Centraal in de aanpak staat voorlichting en bewonersparticipatie.

ACTIE

Verder uitwerken van een actieplan per aandachtsoort.

A8 AANPAK LICHTVERVUILING

SDZ

OMSCHRIJVING

Veel dieren worden beïnvloed door licht. Vooral vogels, insecten en amfibieën zijn gevoelig voor verlichting in een natuurlijk omgeving. De dieren raken gedesoriëteerd of worden door het licht verstoord of uit hun winterslaap gehouden. Ander dieren mijden gebieden met licht.

Met een verlichtingplan voor groengebieden kan de sociale- en de verkeersveiligheid worden gewaarborgd terwijl lichtverstoring voor de omgeving wordt beperkt.

ACTIE

Zorg dat bij de aanleg en herinrichting van groengebieden geen onnodige lichtvervuiling ontstaat. Leg daarbij een relatie met de noodzakelijkheid van sociaal veilige routes in de avonduren.

A9 NATUURBEVORDERENDE MAATREGELEN IN PARTICULIERE TUINEN EN DAKEN

SDZ

OMSCHRIJVING

Promoten van natuurbevorderende maatregelen in particuliere tuinen en de diervriendelijke inrichting van platte daken voor vogels (grind, Sedum, daktuinen). Daarbij kan gebruik worden gemaakt van de reguliere voorlichtingsinstrumenten van het stadsdeel.

ACTIE

Promoot natuurbevorderende maatregelen in particuliere tuinen.

A10 ECOLOGISCHE INRICHTING BINNENTERREINEN

SDZ

OMSCHRIJVING

Voorbeeldproject om een openbaar toegankelijke binnentuin in te richten vanuit ecologische principes zodat met name vogels en insecten daarvan profiteren. Bewoners voorlichting te geven over natuurbevorderende maatregelen in hun (aangrenzende) achtertuin. Het gaat dan om aanplant van vrucht- en zadenrijke soorten, stekelige bomen/heesters waar vogels kunnen nestelen, nestkasten en een vijver met natuurvriendelijke oevers.

ACTIE

Uitwerken van een voorbeeldproject “Ecologisch inrichting van binnenterreinen”.

A11 UNIFORME WERKWIJZE VOOR MELDING VAN PLAAGSOORTEN

SDZ

OMSCHRIJVING

De GGD ontwikkelt een uniforme werkwijze na een melding over plaagsoorten. Doel is brongerichte maatregelen om herhaling tegen te gaan en overlast niet verhelpen door slechts symptoombestrijding toe te passen.

ACTIE

Implementeren van het uitgewerkte plan van de GGD.

A12 AANPAK ZEEBURGSE OVERLASTSOORTEN

SDZ

OMSCHRIJVING

Voor duiven, ganzen en kippen volgt het stadsdeel de richtlijn dierplaagbeheersing die de GGD voor deze diergroepen heeft ontwikkeld. De informatiebladen geven informatie en richtlijnen voor uitvoerders bij het oplossen van dierplagen in het openbare terrein. De informatiebladen zijn opgebouwd uit drie onderdelen: Wettelijke status en Gezondheidsrisico's, Algemene soortinformatie en de Methode voor de aanpak van probleemlocaties.

ACTIE

Bij de aanpak van overlast door duiven, ganzen en kippen wordt gebruik gemaakt van de richtlijnen dierplaagbeheersing van de GGD.

A13 VOORLICHTING ROL BEWONERS

SDZ

OMSCHRIJVING

Voor alle overlast die ontstaat door dieren in of nabij de bebouwde omgeving is het altijd van belang bewoners bewust te maken van, en aan te spreken op, hun eigen verantwoordelijkheid om overlast door dieren tegen te gaan. Als voorbeeld kan worden genoemd het overmatig voederen van watervogels als oorzaak van:

- overlast van grote concentraties eenden (kale stukken gras, stank),
- indirecte schadelijke gevolgen zoals botulisme (door vermisting van het water),
- vergroten verspreidingskans van vogelgriep,
- het aantrekken van ratten door voedselresten.

Het stadsdeel kan in dit geval voorlichting intensiveren, afvalbakken op voederplekken plaatsen en handhaven op overmatig voederen.

ACTIE

Ontwikkel een voorlichtingsaanpak om bewoners bewust te maken van hun rol bij de bestrijding van overlast door dieren in hun leefomgeving.

A14 OPSTELLEN HANDLEIDING BESTRIJDING SCHADE OF OVERLAST DOOR DIEREN

SD

OMSCHRIJVING

De bestrijding van overlastgevende dieren in de openbare ruimte is een aandachtspunt voor alle stadsdelen. Vrijwel elk stadsdeel heeft er op enig moment mee te maken. Verschillende stadsdelen en de GGD hebben al een aanpak ontwikkeld. Daarmee kan integraal beleid ten aanzien van overlastgevende dieren worden gerealiseerd.

ACTIE

Overnemen en implementeren van de adviezen en de werkwijze van de GGD.

A15 INRICHTEN BRAAKLIGGENDE TERREINEN MET 'TIJDELIJKE NATUUR'

SD

OMSCHRIJVING

Ondernemingen zijn altijd terughoudend geweest in het laten ontstaan van natuurlijke begroeiing op braakliggende terreinen. Dit was uit angst dat aanwezigheid van beschermende diersoorten het bedrijventerrein uiteindelijk niet kon worden heringericht.

Nu is de wet zodanig aangepast dat het mogelijk is om op voorhand een ontheffing te krijgen zodat een braakliggend terrein als tijdelijke natuur kan worden beheerd.

ACTIE

Stimuleren van het omzetten van braakliggende terreinen in tijdelijk groen.

4

NIET-VRIJLEVENDE DIEREN

	Functie	Voorbeeld
Niet-vrijlevende dieren	Gezelschap	Huisdieren
	Educatie	Dierentuin, kinderboerderij
	Amusement & Sport	Circus, evenementen, manege
	Productie & onderzoek	Laboratorium, boerderij

Algemeen

De groep van niet-vrijlevende dieren kan worden onderverdeeld in verschillende functiegroepen: Gezelschap, Educatie, Amusement en sport en Productie en onderzoek. Daarbij kunnen dieren in verschillende functiegroepen terugkomen. In tegenstelling tot de vrijlevende dieren is verantwoordelijkheid van het stadsdeel voor niet-vrijlevende dieren beperkt.

Voor de vrij-levende dieren hebben het Rijk en de gemeente Amsterdam de meeste bevoegdheden. De rol van de Centrale Stad bestaat uit de uitvoering van wettelijke taken die voor de hele gemeente gelden en subsidiëring van instellingen die zich stadsbreed inzetten voor dierenwelzijn. Daarnaast zijn er enkele onderdelen van het dierenwelzijnsbeleid die uit het oogpunt van de financiën of efficiency door de Centrale Stad worden uitgevoerd. Concreet komt dit neer op onder andere:

- Verantwoordelijkheid voor beleid gezelschapsdieren
- Opvang van gewonde, zieke en zwerfdieren en subsidiëring van dierenopvangcentra en asielen
- Subsidiëring dierenambulance en botulismebestrijding
- Opstellen rampenplan (het in veiligheid brengen van huisdieren in geval van ramp of calamiteit)
- Afgeven of weigeren vergunning voor visevenement

4.1. DIEREN VOOR GEZELSCAP

Veel inwoners van Amsterdam hebben een huisdier voor gezelschap. Denk daarbij aan honden en katten, zangvogels en papagaaïen, reptielen en de vele marmotten, hamsters en andere knaagdieren. Welzijnsaspecten spelen een rol bij de aanschaf, de verzorging en verwildering van de gezelschapsdieren.

Het welzijn van gezelschapsdieren begint al bij het besluit tot aanschaf van een huisdier. Veelal is de toekomstige eigenaar zich niet bewust welke verzorging het nieuwe huisdier vereist. Naast een investering in middelen (kooi, voedsel en gezondheidszorg, e.d.) vergt een huisdier ook een investering in tijd voor verzorging en welzijn.

Daaropvolgend spelen welzijnsaspecten bij aanschaf een rol. Veel voorbeelden zijn bekend waarbij het welzijn van dieren wordt geschaad. Denk aan kittens die te vroeg uit het nest worden gehaald, verkoop van zoogdieren op markten en smokkel van reptielen.

Na aanschaf van het huisdier blijkt dat deze regelmatig ontsnappen (katten, honden, vogels, slangen) en verwilderen (katten, papagaaïen, kippen).

4.1.1. Zwerfdieren en dierenopvang

Amsterdam heeft een wettelijke plicht om dieren, die kennelijk geen eigenaar hebben, op te vangen en in afwachting van de eigenaar twee weken te verzorgen. Deze taak is door de gemeente overgedragen aan de asielen, die daarvoor een vergoeding ontvangen. De gemeentelijke vergoedingen voor de opvang van zwerf-, zieke en gewonde dieren zijn in een overeenkomst vastgelegd.

Om een aantal redenen zou het een goede zaak zijn als alle honden en katten worden voorzien van een chip. Het chippen is een relatief kleine ingreep waar het dier weinig van voelt. Van dieren die zijn voorzien van een chip kan de eigenaar snel worden opgespoord en kan illegale handel in honden en

katten beter worden aangepakt. Daarnaast staan dieren met een chip geregistreerd bij dierenartsen waardoor beter kan worden toegezien op het welzijn van de dieren.

In de Amsterdamse binnentuinen en tussen de woonblokken leven zwerfkatten. In het algemeen zijn zij in staat om hun eigen kostje bij elkaar te scharrelen. Zij zijn merendeels niet gesteriliseerd en een ongewenst sterke vermeerdering van de populatie is het gevolg. Het is dus essentieel de dieren te vangen en te steriliseren, en zoveel mogelijk, terug te plaatsen. De Stichting Amsterdamse Zwerfkatten heeft deze taak op zich genomen, ze vangt na melding zwerfkatten en draagt zorg voor sterilisatie.

Ook in de Zeeburgse parken is er een toename in het aantal zwefdieren. Zo worden er verwilderde katten gesignaleerd in het Diemerpark en worden er kippen en hanen losgelaten. Deze dieren kunnen een bedreiging vormen voor de doelsoorten in het gebied.

4.1.2. Hondenbeleid Zeeburg

Van alle huisdieren krijgen honden in Zeeburg de meeste aandacht. Voor deze groep huisdieren bestaat nog de stedelijke hondenbelasting. Daarnaast zijn er regels ten aanzien van honden opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Ruim 3 % van de Zeeburgse huishoudens heeft een hond waar hondenbelasting voor wordt betaald, in totaal zijn het 760³ honden. Op stadsdeelniveau is het Hondenbeleid in 2008 opnieuw vastgesteld. Kern van het hondenbeleid is dat honden moeten zijn aangelijnd en dat er gebieden zijn aangewezen waar honden los mogen lopen. Inmiddels heeft Zeeburg al veel gebieden waar honden kunnen loslopen. Deze kunnen qua aard en omvang sterk wisselen. In enkele uitreengebieden is er gelegenheid voor de hond om te zwemmen.

De eigenaar van de hond is verantwoordelijk om gebruik te maken van het uitreengebied welke het best past bij de hond. Veel uitreengebieden zijn door de nabijheid van verkeer uitsluitend te gebruiken door goed afgerichte honden.

Naast uitreengebieden zijn er ook verbodsgebieden aangewezen. Dit zijn veelal gebieden die als speelplaats zijn bestemd, maar het kunnen ook gebieden zijn die om hun ecologische waarden zijn verboden voor honden.

Uitreengebieden voor honden

In de Algemene Plaatselijke Verordening is bepaald dat honden altijd aangelijnd dienen te zijn. Het Dagelijks Bestuur kan gebieden aanwijzen waar de aanlijnplicht niet van toepassing is. In Zeeburg worden dergelijke gebieden uitreengebieden genoemd.

Hoewel uitreengebieden aanvankelijk werden aangewezen om overlast van hondenpoep te beperken is het inmiddels algemeen geaccepteerd dat uitreengebieden het welzijn van honden dient. Voor het welzijn van de hond is het belangrijk dat hij voldoende beweging krijgt en zijn natuurlijke (sociale) gedrag kan vertonen, hierbij is voldoende bewegingsvrijheid belangrijk. Daarom worden gebieden aangewezen waar de hond kan loslopen. Er zijn ook uitreengebieden waar honden kunnen spelen en uitrennen.



Logo van het Zeeburgse Hondenbeleid

Inmiddels heeft het stadsdeel al twintig gebieden kunnen aanwijzen als uitreengebied. Uitreengebieden komen in verschillende vormen voor. Soms zijn ze verhard maar meestal bestaat een uitreengebied uit een groenstrook. Ook de afmeting, het beheer en de omgeving kan sterk per uitreengebied verschillen. Het meest optimale uitreengebied in Zeeburg ligt in het Flevopark. Hier kunnen veilig uitrennen en is er gelegenheid voor de hond om te zwemmen. Dit uitreengebied wordt dan ook intensief gebruikt door hondenbezitters uit Zeeburg en omliggende stadsdelen.

³ Aantal geregistreerde honden waarvoor belasting wordt betaald, 1 januari 2008 (Bron: dBA, O+S)

Onderdeel van het Zeeburgse Hondenbeleid is de uitbreiding van uitreengebieden in de nieuwe gebieden van het stadsdeel. De eerste uitreengebieden voor IJburg zijn in januari 2009 vastgesteld. Bij verdere uitbreiding van IJburg wordt ook het aantal uitreengebieden uitgebreid.

Doelen voor het welzijn van gezelschapsdieren

- Uitbreiding van uitreengebieden voor honden in nieuwe gebieden.
- Versterken van de kennis voor de aanschaf van huisdieren.
- Aandacht voor vereenzaming en verwaarlozing in relatie tot het houden van huisdieren.
- Extra toezicht op het welzijn van dieren bij verkoop.

4.2. DIEREN VOOR EDUCATIE

De groep dieren die in Zeeburg worden gebruikt voor educatieve doeleinden is beperkt tot de kinderboerderij bij Jeugdland en de geplande kinderboerderij op het Middeneiland van IJburg.

Kinderboerderijdieren

Momenteel worden voorstellen uitgewerkt voor een certificering van kinderboerderijen. Daarin staan alle relevante aspecten die betrekking hebben op dierenwelzijn en de maatregelen die nodig zijn om dat te bevorderen zoals keurmerken. Het gaat onder meer om certificering, brandveiligheid, leefoppervlak per dier, contactrisico's met bezoekers en het individuele welzijn van dieren.

Gewenste ontwikkeling - Dieren voor educatie

Een kinderboerderij kan van belang zijn voor de opbouw van een goede relatie tussen mens (kind) en dier. Het verantwoord met elkaar in contact brengen van kinderen en dieren is van essentieel belang voor de gedragsbepaling van het kind ten opzichte van dieren.

Voor het welzijn van dieren op kinderboerderijen is er landelijk een certificering ontwikkeld.

De groep dieren die in Zeeburg worden gebruikt voor educatieve doeleinden is beperkt tot de kinderboerderij bij Jeugdland en de geplande kinderboerderij op het Middeneiland van IJburg.

Het stadsdeel stelt zich ten doel dat alle Zeeburgse kinderboerderijen zijn gecertificeerd en voldoen aan alle relevante keurmerken. Daarbij worden minimaal de volgende doelen nagestreefd:

- Alleen diersoorten en individuele dieren die daarvoor geschikt zijn, mogen worden gehouden.
- Dieren krijgen voldoende ruimte, aangepast aan het aantal en grootte.
- Inrichting en aanplanting moeten zijn afgestemd op de dieren en zodanig worden gekozen dat het dier zich kan onttrekken aan de aandacht van de bezoekers.
- Op contact tussen mens en dier wordt toezicht gehouden. De beheerder van een kinderboerderij moet tijdens openingsuren aanwezig zijn.
- Wijze van verzorging en omgang met de dieren worden in een protocol schriftelijk vastgelegd.
- Dieren moeten gezond zijn en regelmatig door een dierenarts worden gecontroleerd.
- Overpopulatie moet worden voorkomen, fokken om publiek jonge dieren te laten zien is niet toegestaan, bewuste fok voor de verkoop is niet toegestaan.
- Dieren worden niet verkocht aan de intensieve veehouderij.
- In de boerderij wordt aandacht geschonken aan educatie en omgang met dieren.

Doelen voor de kinderboerderij (-en)

- Zeeburgse kinderboerderijen zijn gecertificeerd en voldoen aan alle relevante keurmerken

4.3. DIEREN VOOR AMUSEMENT & SPORT

Dieren worden regelmatig ingezet voor amusement en bij evenementen. Het gaat dan activiteiten als ponyritjes voor kinderen bij evenementen, een levende kerststal, de inzet van paarden bij het rondrijden van toeristen of een “ganzenoptocht” bij een feestelijke opening. Daarnaast is het gebruik van dieren in een circus een bekend onderwerp.

Al deze activiteiten kunnen een bedreiging vormen voor het welzijn van het dier (leefruimte, vervoer en verblijf op de plek dierwaardig en diervriendelijk, verkeersveiligheid, blootstelling aan gevaren als diefstal, hondenbeten, verdrinking, stress, enz.).

Evenementen

Voor evenementen is het stadsdeel bevoegd tot het verlenen van evenementenvergunningen. Het is wenselijk dat het afgeven van vergunningen voor evenementen met dieren met grote terughoudendheid plaatsvindt en wordt ontmoedigd door het principe “nee, tenzij”. Vóór de afgifte van een evenementenvergunning waar dieren een rol in het evenement spelen, zal er een afweging plaatsvinden rond de consequenties voor het dier. Bij twijfel de Dierenbescherming consulteren.

Dieren in circussen

Het onderwerp “Wilde dieren in circussen” vormt een aandachtspunt bij veel gemeenten in Nederland en ook in Amsterdam. Het streven is stadsbreed een aanpak te formuleren als daar wettelijk mogelijkheden voor zijn maar vooralsnog is het landelijk beleid voor circusdieren bepalend. Wat de uitkomst van het beleid zal worden is nog niet duidelijk.

De juridische mogelijkheden van het stadsdeel om circussen met wilde dieren te weigeren zijn thans zeer beperkt. In oktober 2008 heeft de rechtbank van Groningen nog bepaald dat “Dierenwelzijn” niet als weigeringsgrond mag worden gebruikt bij het verlenen van een vergunning aan circussen.

De centrale stad pakt het aspect circusdieren vooralsnog aan. Het dagelijks bestuur heeft in 2006 besloten de aanpak van de centrale stad te volgen.

Het Dagelijks Bestuur van stadsdeel Zeeburg vraagt binnen de stedelijke discussie aandacht voor gerichte regelgeving rond welzijn van dieren in circussen en ziet er op toe dat het welzijn van dieren is gewaarborgd bij vervoer en in de leefruimte.

Dieren voor sport

Naast het gebruik van dieren voor amusement worden dieren ook gebruikt voor sport. Particuliere paardensport is een bekend voorbeeld waarbij gebruik wordt gemaakt van dieren. Het onderwerp is ook voor Zeeburg van toepassing aangezien op Rieteland—oost een kleine manege staat gepland. Het stadsdeel stelt zich actief op om het welzijn van dieren op (geplande) maneges te waarborgen.

Hengelen

De hengelsport is door de Rijksoverheid in de visserijwet geregeld. Dit heeft tot gevolg dat de gemeente of het stadsdeel geen nadere regels ten aanzien van hengelen kan stellen. Amsterdams viswater wordt door de gemeente verpacht.

Recreatie vissers dienen in het bezit te zijn van een VISpas (de voormalige sportvisakte). Vissen zonder vergunning of met levend aas is verboden. Betrokken handhavers houden hier toezicht op. Het stadsdeel faciliteert geen voorzieningen zoals speciale visplekken en probeert natuur- en dierenbeschermingsorganisaties te stimuleren voorlichting te geven om hengelen door ondeskundigen tegen te gaan.

Doelen

- Stedelijke regelgeving rond het welzijn van dieren bij evenementen.
- Actieve handhaving/toezicht op het welzijn van dieren bij evenementen (transport, verblijf, etc.)

4.4. DIEREN VOOR PRODUCTIE EN ONDERZOEK

Het thema "Productie en Onderzoek" is veel omvattend. Het stadsdeel is niet bevoegd regels te stellen op het gebied van welzijnsvoorwaarden voor landbouwdieren of bij dieren voor onderzoek of slacht. Voor deze categorie dieren heeft het Rijk een primaire taak.

Indirect heeft het stadsdeel wel mogelijkheden om het welzijn van deze dieren te beïnvloeden. Denk daarbij aan de voorbeeldfunctie die het stadsdeel kan vervullen ten aanzien van diervriendelijk geproduceerd voedsel.

Doelen

- Stimuleer het gebruik van scharrel- en biologische productie en consumptie.

4.5. MAATREGELEN NIET-VRIJLEVENDE DIEREN

B1 OPSTELLEN PROTOCOL ONBEHEERDE, VERWAARLOOSDE OF MISHANDELDE DIEREN CS/SD

OMSCHRIJVING

In samenwerking met de Centrale stad en de stadsdelen wordt een procedure opgesteld waarmee bij verwaarlozing, mishandeling of verlatenheid het dier kan worden onteigend en herplaatst. Informatie-uitwisseling tussen organisaties die dierenmishandeling bestrijden en organisaties die zich bezighouden met sociale problematiek (kindermishandeling of huiselijk geweld).

Dierenmishandeling of –verwaarlozing blijkt vaak een uiting van dieper liggende (sociale) problematiek. Het komt de signalering en bestrijding van dierenleed én van sociale problemen ten goede als er afspraken worden gemaakt omtrent het uitwisselen van informatie tussen verschillende organisaties. De politie neemt niet alle meldingen van dierenmishandeling even serieus. Gezien de samenhang met andere vormen van ongewenst gedrag (en vanwege de plicht om ook dierenmishandeling serieus te nemen) dient overleg met de politie gevoerd te worden waarin de opvolging van meldingen geregeld wordt.

Daarnaast ontstaat dierenleed indien niet duidelijk is wat met achtergebleven dieren moet gebeuren in het geval van huisuitzetting, inbewaringneming, ziekenhuisopname of overlijden. De rol van de dierenbescherming en het asiel dient duidelijker te worden geformuleerd.

ACTIE

In samenwerking met de centrale stad, stadsdelen, Dierenbescherming en de GGD ontwikkelen van een protocol verwaarloosde dieren.

B2 TIPS VERMISTE DIEREN SDZ

OMSCHRIJVING

Het stadsdeel geeft in de stadsdeelgids en op de internetpagina tips hoe te handelen bij een weggelopen huisdier en plaatst daarbij het telefoonnummer van de plaatselijke afdeling van de Dierenbescherming of andere meldpunten voor vermiste huisdieren.

ACTIE

Plaats informatie over vermiste dieren op de webpagina en in de stadsdeelgids.

B3 ONDERSTEUNING VAN INITIATIEVEN VOOR HET CHIPPEN VAN KATTEN EN HONDEN SDZ

OMSCHRIJVING

Om een aantal redenen zou het een goede zaak zijn als alle honden en katten worden gechipped. Het chippen is een relatief kleine ingreep waar het dier weinig van voelt. Van dieren die zijn voorzien van een chip kan de eigenaar snel worden opgespoord en kan illegale handel in honden en katten beter worden aangepakt. Daarnaast staan dieren met een chip geregistreerd bij dierenartsen waardoor beter kan worden toegezien op het welzijn van de dieren.

Het stadsdeel kan in haar reguliere voorlichtingsinstrumenten aandacht besteden aan chippen van huisdieren. Daarnaast kan het stadsdeel een ruimte faciliteren voor een eventuele "chip-actie".

ACTIE

Het Stadsdeel ondersteunt initiatieven voor het chippen van honden en katten.

B4 CURSUS “GEOHOORZAME HONDEN”.

SDZ

OMSCHRIJVING

Agressief gedrag van honden is een probleem wat zich ook in Zeeburg voordoet. Overal waar mensen en honden elkaar ontmoeten, zijn incidenten mogelijk.

Op de cursus “Gehoorzame Huishond” van de Dierenbescherming leren de cursisten meer over het natuurlijke gedrag van een hond. Door hier rekening mee te houden, begrijpt de eigenaar de hond beter en worden problemen voorkomen. De cursus legt de nadruk op actief en lerend bezig zijn met de hond. Deze aanpak bevordert de relatie tussen eigenaar en hond. Hierdoor luistert de hond beter en zal deze in gevaarlijke situaties sneller reageren op zijn baas. Dit draagt bij aan het voorkomen en/of verminderen van ongelukken met honden in het verkeer en bijtincidenten.

Naast de cursussen van de Dierenbescherming zijn er ook lokale hondenverenigingen trainingen die verschillende trainingen geven. Zo zijn op het Zeeburgereiland de “Hondenschool Amsterdam – De gabber” en de “Hondensportvereniging Zeeburg” gevestigd.

Het stadsdeel kan het volgen van deze cursussen kunnen promoten, bijvoorbeeld door middel van subsidie. Daarbij kan het stadsdeel voorlichting geven door in het stadsdeelgids of op haar website aandacht te besteden aan het bestaan van de cursus.

ACTIE

Ondersteuning van de cursus “gehoorzame honden” door ruimte te faciliteren en voorlichting te geven via de communicatie kanalen van het stadsdeel.

B5 VOORLICHTING VOOR DE AANSCHAF VAN EEN HUIDDIER.

SDZ

OMSCHRIJVING

Veel dierenleed kan worden voorkomen door mensen goed te informeren over de consequenties van de aanschaf van een huisdier. Het Landelijk Informatie Centrum Gezelschapsdieren (ILCG) heeft voor verschillende huisdiergroepen een “huisdierbijsluiter” ontwikkeld.

Het stadsdeel kan via haar reguliere communicatiekanalen doorverwijzen naar de informatie van de ILCG.

ACTIE

Verwijs via de reguliere communicatiekanalen naar de huisdierbijsluiters van het ILCG.

B6 CERTIFICERING KINDERBOERDERIJEN

SDZ

OMSCHRIJVING

Een kinderboerderij is een bedrijf dat aan meerdere (wettelijke en kwaliteits-) voorschriften moet voldoen. Om dit te kunnen toetsen, heeft de Stichting Kinderboerderijen Nederland (SKBN) in samenwerking met VMK (Vakgroep Medewerkers Kinderboerderijen) een certificeringstraject opgesteld. Dit traject is ontwikkeld in samenwerking met het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, de Voedsel en Waren Autoriteit, de Gezondheidsdienst voor Dieren, Universiteit Utrecht / Faculteit Diergeneeskunde en Hogere Agrarische School (HAS) in Den Bosch.

Dit traject bestaat uit drie fasen:

Fase 1: Goed voor Elkaar (Predikaat Erkende Kinderboerderijen)

Fase 2: Prima voor Elkaar (Keurmerk Kinderboerderijen)

Fase 3: Uitstekend voor Elkaar (Norm Certificering Kinderboerderijen)

De huidige en toekomstige kinderboerderijen voldoen minimaal aan het Predikaat Erkende Kinderboerderijen. Daaropvolgend wordt de hoogste certificering nagestreefd.

ACTIE

Zeeburgse kinderboerderijen voldoen minimaal aan het Predikaat erkende Kinderboerderijen

OMSCHRIJVING

Regelmatig wordt gebruik gemaakt van dieren om een evenement op te luisteren. Zeeburg is geen voorstander van evenementen met dieren. Bij de aanvraag voor een evenementen adviseert het stadsdeel geen gebruik te maken van dieren. Indien er toch evenementen met dieren plaatsvinden ziet het stadsdeel er op toe dat het welzijn van de dieren is gewaarborgd.

ACTIE

- Het Stadsdeel informeert op een aanvraag van een evenementen vergunning om geen gebruik te maken van dieren.
- Evenementen met dieren worden op welzijnsaspecten gecontroleerd.
- Bij de vergunningverlening wordt zowel dierenwelzijn als de flora- en faunawet in acht genomen. Hiervoor wordt een protocol opgesteld.

B8 VOORBEELDFUNCTIE VERANTWOORD VOEDSEL**OMSCHRIJVING**

Het Rijk is primair de verantwoordelijkheid voor het welzijn van landbouwdieren. Indirect kan het stadsdeel wel het welzijn van deze groep dieren beïnvloeden. Denk daarbij aan de voorbeeldfunctie die het stadsdeel kan vervullen ten aanzien van diervriendelijk geproduceerd voedsel. Zeeburg heeft zich ten doel gesteld het gebruik van scharrelvlees en biologische productie en consumptie te stimuleren.

ACTIE

Het stadsdeel stimuleert de alternatieve veehouderij door zelf het goede voorbeeld te geven en in de kantines van de verschillen onderdelen van het stadsdeel en bij recepties alleen scharrel en/of biologische producten te gebruiken en te zorgen voor de aanwezigheid van vegetarisch voedsel. Daarbij geeft ze voorlichting over het belang van scharrel- en biologische producten.

5

INSTRUMENTEN

Naast de inrichting en het beheer van de openbare ruimte heeft het stadsdeel nog een aantal belangrijke instrumenten die worden ingezet bij het onderwerp Dierenwelzijn. Dat zijn “Voorlichting en educatie” en “Handhaving en vergunningen”.

5.1. VOORLICHTING EN EDUCATIE

Doelen voorlichting en educatie

- Ontwikkeling een communicatieplan voor een structurele voorlichtingsaanpak voor Dierenwelzijn in Zeeburg.
- Structurele inzet van natuureducatie en participatie in Zeeburgse groengebieden.

Voorlichting

Tot op heden hanteert Zeeburg nog geen voorlichtingsstrategie gericht op Dierenwelzijn. Veelal wordt voorlichting ad hoc ingezet en is met name gericht op het beperken van overlast van ganzen, duiven, e.d. Op het gebied van de natuuraspecten in het Diemerpark wordt wel structureel een weblog bijgehouden door de stadsdeelecoloog.

Voorlichting kan een belangrijke rol spelen bij aan het voorkomen van dierenleed of dierenoverlast. Dit kan via scholen, folders, artikelen in huis aan huisbladen, website of bewonersbrieven voor omwonenden van overlastplekken.

De voorlichting kan zich verder toeleggen op bewust omgaan of rekening houden met dieren. Hierbij kan kennisoverdracht van bepaalde diersoorten van nut zijn en het onder de aandacht brengen van adressen van dierenzorginstellingen. Via de website kunnen in eerste instantie tips over het voorkomen van overlast, adressen en verwijzingen naar websites vorm krijgen.

Educatie

Educatie op scholen kan worden geïntensiveerd via Natuur- en Milieu Educatie (NME). Daarmee kunnen onder andere lespakketten worden aangeboden en praktijklessen worden gegeven.

Naast Natuur- en milieueducatie op scholen is het mogelijk bewoners meer te betrekken bij het dierenwelzijn. Goed voorbeeld zijn de Natuurexcursies en werkgroepen in Diemerpark. Hierbij wordt, onder deskundige leiding van het stadsdeel, diersoorten op locatie bestudeerd in het kader van natuureducatie. Daarnaast worden bewoners betrokken bij soortengericht beheer, zoals op de landelijke Natuurwerkdag. Denk daarbij aan de aanleg van broedhopen voor de ringslang.



Natuurwerkdag Diemerpark

5.2. HANDHAVING EN VERGUNNINGEN

Handhaving en vergunningverlening zijn belangrijke instrumenten om het welzijn van dieren te waarborgen. Het terrein van de dierenwelzijn is dermate uitgebreid en divers dat een verscheidenheid aan handhavers en vergunningverleners betrokken zijn bij dit onderwerp. In de voorliggende nota wordt uitsluitend gekeken naar de instrumenten die het stadsdeel ter beschikking heeft.

Vergunningen

De belangrijkste vergunning op stadsdeelniveau met betrekking tot het welzijn van dieren is de evenementenvergunning. De evenementenvergunning biedt de mogelijkheid om nadere eisen te stellen aan evenementen in groengebieden. Het is echter niet mogelijk om evenementenvergunningen te weigeren op grond van aanwezigheid van dieren. De behandeling van een vergunningaanvraag kan wel een geschikt moment zijn om het stadsdeelbeleid kenbaar te maken en het gebruik van dieren bij evenementen af te raden.

Handhaving

De werkzaamheden van de Zeeburgse Handhavers is onder te verdelen in:

- handhaving van vergunningen
- handhaving van wet- en regelgeving.

Jaarlijks worden de handhavingsprioriteiten, van de Zeeburgse handhavers, bestuurlijk vastgesteld. Daarnaast wordt de inzet van de handhavers bepaald op basis van meldingen wanneer snel ingrijpen vereist is. Naast de politie en de inspecteurs van de AID, zijn ook de handhavers van stadsdeel Zeeburg bevoegd om een procesverbaal op te maken en zo nodig dieren in beslag te nemen.

Handhaving - Vergunningen

Voor veel van de vergunningen die door het team Vergunningen zijn verleend is een handhavingscontrole vereist. Voor verleende evenementenvergunningen in groengebieden of waar dieren bij zijn betrokken hebben de handhavers een belangrijke rol. Handhavers kunnen waarborgen dat het welzijn van dieren blijft gewaarborgd.

Handhaving – Wet- en regelgeving

Het terrein van de handhaving van Wet- en regelgeving met betrekking tot het welzijn van dieren kent een verscheidenheid aan taken. Handhavers van het stadsdelen hebben een belangrijke rol in de bescherming van dieren. Handhavingstaken bestaan ondermeer uit:

- tegengaan van schade en verstoring van natuurgebieden;
- bestrijden van illegale activiteiten als stropen (strikken, fuiken, e.d.);
- handhaving hondenbeleid;
- handhaving straatverkoop duivenvoer;
- etc.

Dieren-EHBO

Het aantal gezelschapsdieren in de samenleving is groot. Het is dan ook niet verwonderlijk dat mensen in aanraking komen met een dier in nood, thuis, langs de kant van de weg of in de achtertuin. Veel plaatselijke afdelingen van de Dierenbescherming bieden de cursus 'Dieren- EHBO en – verzorging' aan. Deze cursus wordt gegeven onder leiding van een dierenarts. De cursisten leren de basisbeginselen van het verlenen van eerste hulp aan dieren. Tevens wordt aandacht geschonken aan de verzorging van de meest gangbare (huis)dieren.

Doelen handhaving en vergunningverlening

- Optimaal gebruik van de mogelijkheden om bij vergunningverlening en handhaving het aspect van dierenwelzijn te waarborgen.
- Uitbreiding van de kennis bij handhavers voor het bieden van hulp aan gewonde dieren.

Stadsdeel onderzoekt de mogelijkheid om, zover als de bevoegdheden dat toestaan, Handhaving en Vergunningverlening optimaal in te zetten ter bescherming van het dierenwelzijn.

5.3. MAATREGELEN

Maatregelen - Voorlichting en educatie

C1	COMMUNICATIEPLAN DIERENWELZIJN	SDZ
-----------	---------------------------------------	------------

OMSCHRIJVING

In het voorliggende plan van aanpak worden diverse maatregelen benoemd waarbij er een belangrijk rol is voor voorlichting en communicatie een belangrijke rol heeft. Om draagvlak te vergroten dient voorlichting over dierenwelzijn te worden vastgelegd in een communicatieplan Dierenwelzijn.

ACTIE

Zeeburg stelt een communicatieplan Dierenwelzijn op.

C2	OPZETTEN VAN EEN "GROENE KAART" ZEEBURG	SDZ
-----------	--	------------

OMSCHRIJVING

Opzetten van een digitale 'Groene Kaart Zeeburg' (zie een voorbeeld van stadsdeel Westerpark op: <http://groenekaart.westerpark.nl/>) met als motto "Think globally, act locally" biedt kansen voor het toevoegen van een kaartlaag met biotopen en doelsoorten in het groengebied. Waarnemingen van bewoners en groene organisaties kunnen hierop aansluiten. Dit draagt bij in het delen van soortinformatie en kan stadsdeel Zeeburg helpen bij het maken van beheerkeuzes, het ontwikkelen van biotopen en de soortbescherming.

ACTIE

Opzetten van een "Groene kaart".

C3	PARTICIPATIE GROENBEHEER	SDZ
-----------	---------------------------------	------------

OMSCHRIJVING

Mogelijkheden onderzoeken voor uitbreiding van participatie in het ecologisch groenbeheer. Het streven is om met behulp van vrijwilligers met ecologisch groenbeheer een grotere biodiversiteit te realiseren. Van belang hierbij zijn structurele voorlichting, monitoring en soortgericht beheer. Acties zijn bijvoorbeeld: doelgroepgerichte voorlichting; het beschikbaar stellen van faciliteiten voor monitoring door vrijwilligers; promotieactiviteiten (bijv. open dag monitoring en kennisoverdracht); websitebeheer voor waarnemingen; aangepaste beheercontracten met aannemers.

ACTIE

Opstellen van een plan van aanpak participatie groen- en natuurbeheer

Maatregelen – Handhaving en vergunningverlening

C4	ONDERZOEK NAAR UITBREIDING VAN HANDHAVING OP GROENE MILIEUDELICTEN	SDZ
-----------	---	------------

OMSCHRIJVING

Mogelijkheden onderzoeken of er meer inzet mogelijk is voor handhaving op groene milieudelicten. Het gaat dan om verwaarloosde dieren, overtredingen op beschermde Vrijlevende dieren en op verstoring van soorten in de ARK-zone (wildkamperen, overtreden van de broedseizoenregeling, e.d.).

ACTIE

Uitbreiding van "groene milieudelicten" meenemen in de werkprogrammering van het team Handhaving.

OMSCHRIJVING

Voor het stadsdeel is het van belang dat gewonde dieren in de openbare ruimte hulp krijgen. Door de cursus 'Dieren - EHBO en -verzorging' is men in staat deze hulp snel en kundig te verlenen. Het stadsdeel kan in de stadsdeelgids of op de website van het stadsdeel bewoners informeren.

De handhavers (milieupolitie) van het stadsdeel zijn bij ongevallen snel aanwezig. Zeeburgse handhavers hebben de cursus dieren EHBO gevolgd.

ACTIE

- Faciliteren van een ruimte waar een cursus 'Dieren - EHBO en -verzorging' kan worden gegeven
- Voorlichting over de cursus via de reguliere communicatiekanalen van het stadsdeel.
- Deelname aan cursus Dieren - EHBO door handhavers van het stadsdeel en overige betrokken afdelingen.

OMSCHRIJVING

Bij ongevallen met dieren zijn de Zeeburgse handhavers vaak snel aanwezig. Vaak duurt het enige tijd voor een dierenambulance ter plaatse kan zijn. Om de gewonde en gestresste dieren snel te kunnen vangen en hulp te bieden, ontbreekt het echter aan de vangmiddelen.

ACTIE

Aanschaf van vangmiddelen om dieren bij ongevallen snel te vangen en hulp te bieden.

6

FINANCIËLE GEVOLGEN

De nota "Aandacht voor dieren - Beleidskader voor het welzijn van dieren in Zeeburg" is kaderstellend. Het biedt ondersteuning voor het maken van afwegingen, ter onderbouwing van de aanvraag van financiële middelen voor dierenwelzijnacties op stadsdeelniveau. Daarnaast zijn middelen nodig voor de uitvoering van reguliere beheermaatregelen die het Dierenwelzijn bevorderen.

Hoewel in het maatregeloverzicht in bijlage D. een kostenraming wordt geboden van enige maatregelen is het streven van deze nota niet het totaal aan kosten inzichtelijk te maken. Eerder is deze nota een vertrekpunt om jaarlijks te bepalen waar prioriteiten liggen en deze in de begroting op te nemen. Daarnaast dienen veel van de voorgestelde maatregelen uiteindelijk te worden geïntegreerd in de reguliere taken en dienen uit de betreffende begrotingsposten te worden gefinancierd.

Het maatregeloverzicht in bijlage D. vormt het uitgangspunt bij de bepaling van de prioriteiten voor de komende jaren. Wanneer zich onvoorziene situaties voordoen door bijvoorbeeld ernstige overlast van plaagsoorten en dit een spoedeisend belang betreft dan dient dekking uit de dan lopende begroting worden gezocht.

Bijlagen

A

BELEID EN REGELGEVING

1. LANDELIJKE REGELGEVING

De belangrijkste landelijke wettelijke kaders zijn de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren en de Flora- en Faunawet.

- Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren
Deze wet heeft als doelstelling de bescherming van het welzijn en de gezondheid van dieren die door mensen worden gehouden. De volgende uitgangspunten daarbij zijn:
 - Het 'nee, tenzij'-beginsel (geen handelingen met dieren tenzij volgens de wet mag);
 - De intrinsieke waarde van het dier (eigen waarde van het dier, onafhankelijk van het nut of de schade voor de mens).

In de praktijk komt het erop neer, dat het verboden is om dieren onnodig pijn te doen of letsel te veroorzaken; de gezondheid of het welzijn te beschadigen; dieren de nodige zorg te onthouden; te doden; een dier als prijs, beloning of gift uit te reiken. Tevens is het ieders plicht een hulpbehoevend dier zorg te verlenen.

De handhaving wordt uitgevoerd door inspecteurs van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) en de Algemene Inspectie Dienst (AID) van het ministerie van LNV. Zij zijn als buitengewoon opsporingsambtenaar bevoegd om een proces verbaal op te maken en zo nodig dieren in beslag te nemen.

- Flora- en Faunawet
De Flora- en Faunawet beschermt vrijwel alle in Nederland voorkomende Europese inheemse vogels en alle soorten amfibieën en reptielen. Ook zoogdieren zijn beschermd, met uitzondering van zwarte rat, bruine rat en huismuis. Inheemse vissen zijn beschermd, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet van toepassing is. Daarnaast is een aantal plantensoorten beschermd. De uitgangspunten, met betrekking tot dieren, van deze wet zijn:
 - Een ieder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving;
 - Het is verboden beschermde vrij levende dieren te doden;
 - Het is verboden om de rust- of verblijfplaats van Vrijlevende dieren te verstoren.

De controle en handhaving van de Flora- en Faunawet wordt uitgevoerd door de controle- en opsporingsdienst van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), de Algemene Inspectie Dienst (AID).

De Flora- en faunawet is dus bedoeld om soorten te beschermen, niet individuele planten of dieren. Het gaat erom dat het voortbestaan van de soort niet in gevaar komt. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit.

De Flora- en faunawet zegt niet welke concrete activiteiten wel of niet zijn toegestaan. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het "nee, tenzij"- principe). Dit betekent in de praktijk dat het gaat om het effect van beheer- en inrichtingsactiviteiten op beschermde soorten. Soms is het onvermijdelijk dat schade wordt gedaan aan beschermde dieren en planten. In die situaties is het nodig dat vooraf moet worden bekeken of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

2. STEDELIJK BELEID EN REGELGEVING

De belangrijkste stedelijke kaders zijn vastgelegd in de nota "Amsterdams Dierenwelzijnsbeleid", de Algemene Plaatselijke Verordening en de Amsterdamse gedragscode Flora- en faunawet.

- Nota Amsterdams Dierenwelzijnsbeleid

In februari 2006 is de Nota Amsterdams Dierenwelzijnsbeleid (dRO) door de gemeenteraad vastgesteld. In die nota zijn de belangrijkste onderdelen van een gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid vastgelegd. Die nota is gebruikt als leidraad voor actiepunten op stadsdeelniveau zoals beschreven in voorliggende nota.

- Algemene Plaatselijke Verordening (APV)

Regelgeving en handhaving op het gebied van dierenwelzijn zijn in principe een zaak van het Rijk. Gemeenten zijn bevoegd aanvullende regelgeving vast te stellen om hinder en overlast voor de burger te voorkomen en te bestrijden, de volksgezondheid te bewaken en de openbare orde te handhaven. Artikelen die dit moeten bekrachtigen zijn opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Artikelen van belang voor dierenwelzijn zijn:

- Het verbod op de straatverkoop van duivenvoer;
- Het verbod op het gebruik van vuurwerk in de onmiddellijke omgeving van een inrichting waarin dieren worden verzorgd of opgevangen, zoals een: manege, dierentuin, kinderboerderij en asiel;
- Regelgeving met betrekking tot het aanlijngedod voor honden waarmee, in verband met de verkeersveiligheid, het welzijn van honden wordt gediend.

- Amsterdamse gedragscode - Flora- en faunawet

De Flora- en Faunawet is van belang wanneer het stadsdeel plannen ontwikkelt voor ruimtelijke ingrepen of (beheer-)werkzaamheden. Het is belangrijk dat vooraf goed wordt beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn.

Door aangepaste regelgeving is niet meer altijd een ontheffing nodig voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. Het ministerie van LNV hanteert twee soorten vrijstellingen:

- Een algemene vrijstelling (voor algemene soorten);
- Een vrijstelling op voorwaarde dat men handelt conform een goedgekeurde gedragscode (voor zeldzamer soorten).

De gedragscode Flora en Faunawet van de gemeente Amsterdam is in ontwikkeling, verwacht wordt dat deze binnenkort door het ministerie van LNV wordt vastgesteld. Deze gedragscode richt zich met name tot maatregelen voor de meer zeldzame en beschermde planten- en diersoorten. Het gaat daarbij om zorgvuldig handelen bij ruimtelijke ontwikkelingen en beheerwerkzaamheden in relatie tot die soorten.

Deze gedragscode werkt als een koepel waarmee op hoofdlijnen afspraken worden gemaakt (en niet het gebruik en het beheer tot in detail wordt vastgelegd). Deze gedragscode kan worden aangevuld met richtlijnen op stadsdeelniveau die eveneens kunnen worden afgestemd met het ministerie van LNV.

3. STADSDEEL BELEID EN REGELGEVING

In Zeeburg zijn er op het gebied van dierenwelzijn nog geen specifieke beleidskaders ontwikkeld. Wel wordt in veel flankerend beleid aandacht besteed aan fauna in Zeeburg. Denk daarbij aan de aanpak van de overlast van ganzen, uitgifte van nestkasten voor gierzwaluwen, etc. Daarnaast wordt veel aandacht besteed aan dieren bij de inrichting en het beheer van natuurlijke gebieden.

De belangrijkste beleidsstukken worden hieronder nader toegelicht.

- Zeeburgse gedragscode - Flora- en faunawet

In navolging op de vaststelling van de stedelijke gedragscode kan deze eventueel worden aangevuld met richtlijnen op stadsdeelniveau. Denk daarbij aan gebiedsspecifieke soorten als de muurvegetatie in het Oostelijk Havengebied en de ringslang langs de Diemerzeedijk.

Stadsdeel Zeeburg maakt in het verlengde van de stedelijke gedragscode beheerplannen voor ecologisch beheer gericht op doelsoorten. Voor het Diemerpark zijn er al beheerplannen voor o.a. de ringslang. De beheerplannen waarborgen dat werkzaamheden geen nadelige invloed hebben op de beschermde soorten.

- Afvalstoffenverordening Zeeburg - 2006
In de Afvalstoffenverordening Zeeburg – 2006 is bepaald dat het verboden is etensresten of andersoortige voedingsstoffen in de openbare ruimte achter te laten met als doel dieren te voeren. Met het voorschrift worden plaagdieren als ratten diervriendelijk bestreden.

- Hondenbeleid Zeeburg
Met de nota “Hondenbeleid Zeeburg” uit 2008 is het oude beleid bondig samengevat en afgestemd op de huidige regelgeving in de Algemene Plaatselijke Verordening Amsterdam (APV). Daarbij zijn de eerder vastgestelde uitrenggebieden en verbodsgebieden volledig in kaart gebracht. In navolging op het Hondenbeleid Zeeburg worden nieuwe uitrenggebieden en verbodsgebieden voor IJburg benoemd.

4. VERDELING TAKEN EN BEVOEGDHEDEN STAD EN STADSDELEN

Bepalend voor de rol en verantwoordelijkheid van het stadsdeel op het gebied van dierenwelzijn is de taakverdeling die op basis van de Verordening op de stadsdelen gemaakt is.

Taken en bevoegdheden Centrale Stad

De huidige rol van de Centrale Stad bestaat uit de uitvoering van wettelijke taken die voor de hele gemeente gelden en subsidiëring van instellingen die zich stadsbreed inzetten voor dierenwelzijn. Daarnaast zijn er enkele onderdelen van het dierenwelzijnsbeleid die uit het oogpunt van de financiën of efficiency door de Centrale Stad worden uitgevoerd. Concreet komt dit neer op onder andere:

- Verantwoordelijkheid voor beleid gezelschapsdieren
- Opvang van gewonde, zieke en zwerfdieren
- Subsidiëring van dierenopvangcentra en asielen
- Subsidiëring dierenambulance
- Castratie zwerfkatten
- Botulismebestrijding
- Opstellen rampenplan (het in veiligheid brengen van huisdieren in geval van ramp of calamiteit)
- Afgeven of weigeren vergunning voor visevenement

Taken en bevoegdheden stadsdeel

De stadsdelen zijn verantwoordelijk voor het beheer van de openbare ruimte. Taken op het terrein van dierenwelzijn die hieruit voortvloeien vallen onder de verantwoordelijkheid van het stadsdeel. Denk hierbij onder andere aan:

- Verantwoordelijkheid voor beleid Vrijlevende dieren (inclusief overlast)
- Bij ruimtelijke ingrepen rekening houden met de eventuele aanwezigheid van beschermde soorten
- (Diervriendelijke) inrichting van de openbare ruimte.

Bijlage

B

OPVATTING OVER DIERENWELZIJN

Hoewel het onderwerp Dierenwelzijn de laatste jaren steeds meer in de belangstelling staat is het voor stadsdeel Zeeburg een betrekkelijk nieuw onderwerp. Het is niet precies bekend wat de opvatting van Zeeburgers is over het begrip Dierenwelzijn. Wel is uit onderzoek gebleken dat driekwart van de Nederlandse bevolking het onderwerp Dierenwelzijn belangrijk vindt.

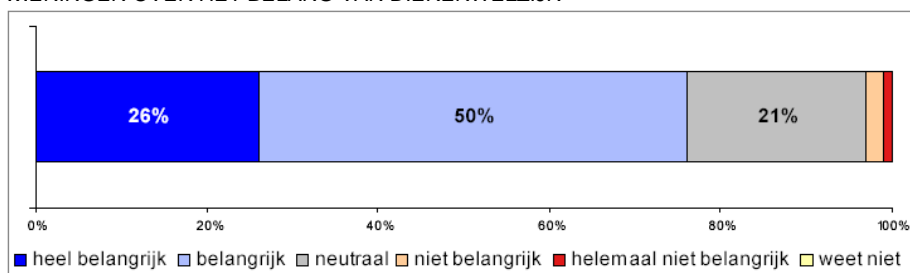
Landelijk onderzoek

Het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselveiligheid heeft in 2007 onderzoek gedaan naar de publieke opinie over Dierenwelzijn. De resultaten van het onderzoek zijn verwoord in het rapport "Opvattingen over dierenwelzijn in Nederland".

Belangrijkste conclusies

Uit het onderzoek blijkt Dierenwelzijn een belangrijk onderwerp is. Zo'n driekwart van de bevolking vindt dierenwelzijn een belangrijk tot zeer belangrijk onderwerp, waar nooit teveel aandacht voor kan zijn.

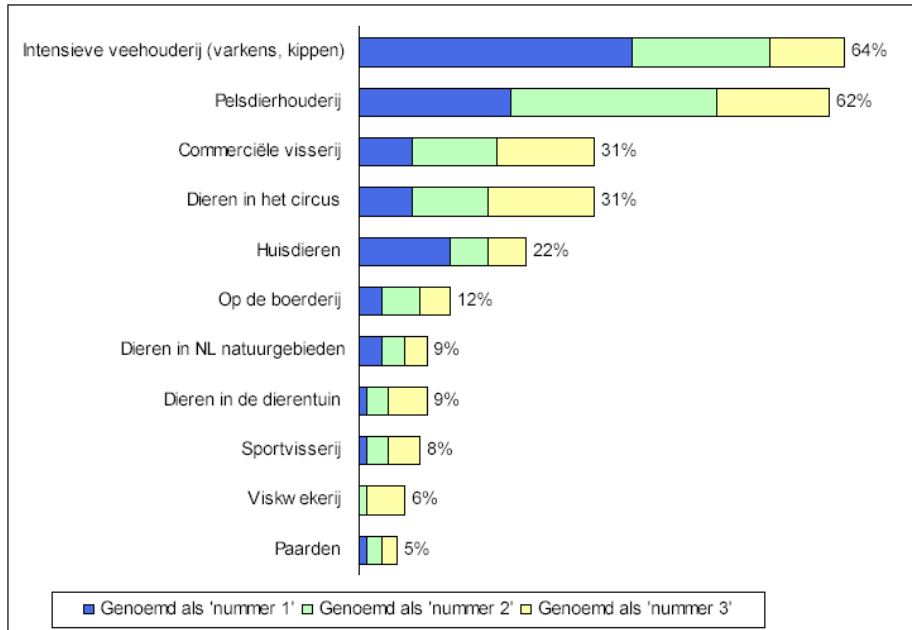
GRAFIEK: MENINGEN OVER HET BELANG VAN DIERENWELZIJN



De rangschikking naar zorgwekkendheid

In het onderzoek is gekeken wat men het meest zorgwekkend vinden op het gebied van Dierenwelzijn. De resultaten zijn weergegeven in de volgende figuur, waarbij de verschillende kleuren aangeven hoe vaak een bepaalde sector in termen van 'zorgwekkendheid' op de eerste, tweede of derde plaats is genoemd. Het percentage aan de rechterkant geeft het totaal van de gekleurde staven aan.

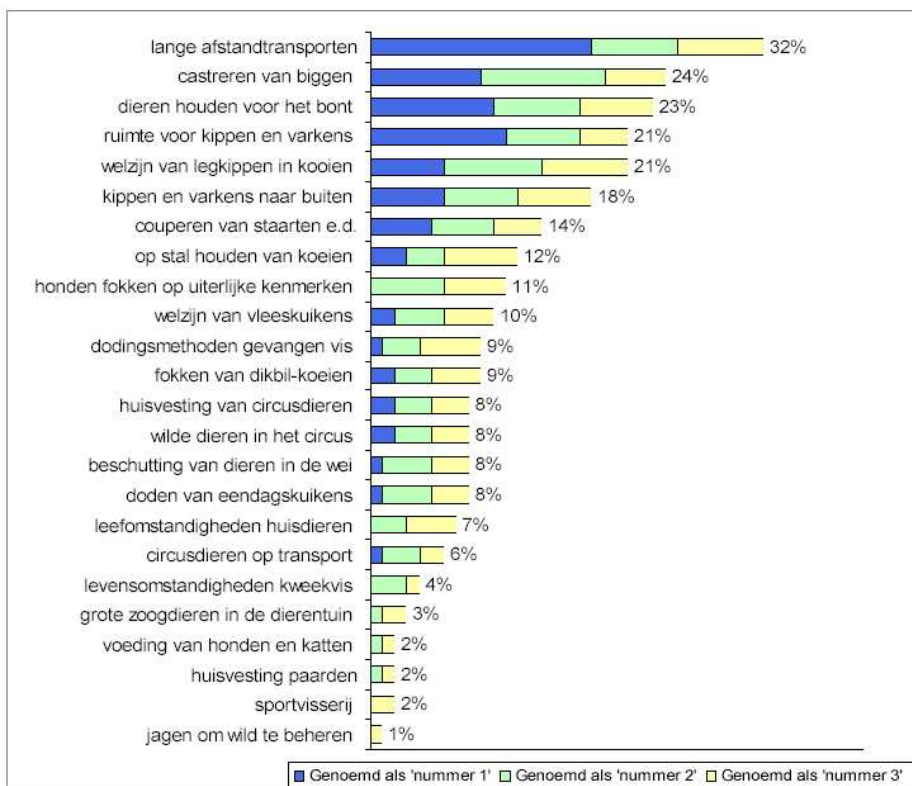
GRAFIEK: MENING OVER WAAR DIERENWELZIJN HET MEEST ZORGWEKKEND IS



Wat verdient urgente aandacht?

In het onderzoek is bekeken welke onderwerpen men het meest zorgwekkend vindt op het gebied van Dierenwelzijn. Dit levert de onderstaande figuur op, waarbij de verschillende kleuren aangeven hoe vaak een bepaalde kwestie als eerste, tweede of derde meest urgente kwestie is genoemd. Het percentage aan de rechterkant geeft het totaal van de gekleurde staven aan.

GRAFIEK: URGENTE KWESTIES ROND DIERENWELZIJN



C

AFSPRAKEN TUSSEN STAD EN STADSDLEN

(bron: nota Dierenwelzijnsbeleid, 2006, dRO)

Op 1 maart 2006 heeft de Amsterdamse gemeenteraad de nota Amsterdams dierenwelzijnsbeleid vastgesteld. In deze nota zijn ambities en actiepunten vastgelegd om van Amsterdam een (nog) diervriendelijker stad te maken. In de nota zijn de aandachtspunten voor een beter dierenbeleid benoemd en toegeëld aan stad en/of stadsdelen. Sommige beleidsveranderingen liggen op het terrein van de centrale stad. Sommige op het terrein van de stadsdelen en nog weer andere kunnen alleen gerealiseerd worden in samenwerking tussen stad en stadsdelen.

De in de nota genoemde actiepunten zijn concept en worden door de Centrale Stad aan de stadsdelen voorgelegd ter bespreking. De acties die op het terrein van de stadsdelen liggen, kunnen gezamenlijk met de centrale stad worden opgepakt. Voor de acties die uitsluitend of vrijwel uitsluitend op het terrein van de stadsdelen liggen, geldt dat Stadsdelen zelf bepalen in hoeverre ze de diervriendelijke maatregelen in hun beleid wensen op te nemen. Het is wel nuttig deze maatregelen af te stemmen met de centrale stad.

De taken van de centrale stad behelzen voornamelijk de financiering van de opvang van zwerfdieren en Vrijlevende dieren in nood. DRO is voor de centrale stad de coördinerende dienst voor het dierenbeleid.

De actiepunten uit de stedelijke nota zijn opgenomen in de voorliggende nota "Aandacht voor dieren".

D

MAATREGELOVERZICHT

1. Toelichting op de maatregelen

In het voorliggende Plan van Aanpak worden verschillende maatregelen voorgesteld. Daarbij staat iedere maatregel uitgewerkt in een maatregelformulier overeenkomstig het onderstaande voorbeeld.

VOORBEELD: VOORBEELD MAATREGELFORMULIER

A 1	TITEL VAN DE MAATREGEL	BETROKKEN
OMSCHRIJVING		
Korte omschrijving van de voorgestelde maatregel		
ACTIE		
De feitelijke actie van de maatregel.		

Betrokken

Bij het onderdeel *betrokken* staat vermeld welke Amsterdamse onderdelen zijn betrokken bij de uitwerking van een maatregel. De maatregelen waarbij een rol is weggelegd voor de Centrale stad of de andere stadsdelen zijn overgenomen uit het "Amsterdams Dierenwelzijnsbeleid" (zie bijlage C.). Veel van de maatregelen uit het Amsterdams Dierenwelzijnsbeleid zijn inmiddels al gedeeltelijk opgepakt. CS - Door de Centrale stad, SD - In samenwerking met de andere Stadsdelen en SDZ - Stadsdeel Zeeburg

2. Maatregeloverzicht

Op de volgende pagina staat een totaal overzicht van de voorgestelde maatregelen. Op de daaropvolgende pagina zijn de maatregelen onderverdeeld naar uitvoeringsjaar. Per maatregel is de prioriteit en betrokkenheid in kaart gebracht.

- **Maatregel**

Per maatregel wordt het nummer en de titel vermeld.

- **Betrokkenen**

Bij het onderdeel *betrokkenen* staat vermeld welke Amsterdamse onderdelen zijn betrokken bij de uitwerking van een maatregel. De maatregelen waarbij een rol is weggelegd voor de Centrale stad of de andere stadsdelen zijn afkomstig uit het Amsterdams Dierenwelzijnsbeleid.

CS - Centrale stad, SD - Stadsdelen, SDZ - Stadsdeel Zeeburg

- **€ - raming**

Bij de financiële raming wordt inzicht gegeven in de uitvoeringskosten van een maatregel.

- **Prioriteit**

Met dit onderdeel is met behulp van bolletjes een prioritering aan te geven tussen verschillende maatregelen. De prioritering geeft inzicht in het effect van de maatregelen op het welzijn van dieren.

- **Fasering**

In het onderdeel fasering is een aanzet gegeven de maatregelen in tijd uit te zetten. De werkelijke uitvoering is afhankelijk van beschikbare middelen en capaciteit. Het maatregeloverzicht dient jaarlijks te worden geactualiseerd.

NR	Maatregel	Betrokken SDZ/SD/CS	Kostenraming (€) bij uitvoering maatregel	Prioriteit	Fasering (Start)
A. Maatregelen – Vrijlevende dieren					
A1	Vlindergebieden	SDZ	5.000,-	●●●●●	2012
A2	Diervriendelijk baggeren	SD		●●●●●	2011
A3	Zorg voor watervogels	SDZ	5.000,-	●●●○○	2012
A4	Verbeter leefomstandigheden van stadsvogels	SDZ	5.000,-	●●●○○	2011
A5	Stappenplan populatiebeheer	SDZ		●●●●●	2011
A6	Aanwijzen Zeeburgse aandachtsoorten	SDZ		●●●●●	2010
A7	Opstellen actieplan per aandachtsoort	SDZ	5.000,-	●●●●●	2011
A8	Aanpak lichtvervuiling	SDZ	p.m.	●●●○○	2012
A9	Natuurbevorderende maatregelen in particuliere tuinen	SDZ		●●●○○	2012
A10	Ecologische inrichting binnenterreinen	SDZ	regulier	●●●○○	2012
A11	Gebruik uniforme werkwijze voor melding van plaagsoorten	SDZ		●●●●●	2010
A12	Aanpak Zeeburgse overlastsoorten	SDZ		●●●●●	2011
A13	Voorlichting rol bewoners	SDZ		●●●●●	2011
A14	Opstellen handleiding bestrijding schade of overlast door dieren	SDZ		●●●●●	2011
A15	Inrichten braakliggende terreinen met tijdelijke natuur	SDZ		●●●●●	2011
B. Maatregelen – Niet-vrijlevende dieren					
B1	Opstellen protocol onbeheerde, verwaarloosde, mishandelde dieren	CS/SD		●●●○○	2011
B2	Tips vermiste dieren	SDZ		●●○○○	2012
B3	Ondersteuning van chipinitiatieven van katten en honden	SDZ		●●○○○	2012
B4	Cursus "gehoorzame Honden".	SDZ		●●●○○	2011
B5	Voorlichting voor de aanschaf van een huisdier.	SDZ		●●●○○	2010
B6	Certificering Kinderboerderijen	SDZ		●●●●●	2011
B7	Dierenwelzijn bij evenementen	SDZ		●●●●●	2010
B8	Voorbeeldfunctie verantwoord voedsel	SDZ	500,-	●●○○○	2011
C. Maatregelen – Voorlichting en handhaving					
C1	Communicatieplan Dierenwelzijn	SDZ		●●●●●	2010
C2	Opzetten van een "Groene kaart" Zeeburg	SDZ		●●●●●	2010
C3	Participatie groenbeheer	SDZ	5.000,-	●●●●●	2012
C4	Onderzoek naar uitbreiding handhaving op groene milieudelicten	SDZ		●●●●●	2010
C5	Cursus dieren EHBO	SDZ	300,-	●●●●●	2010
C6	Voorzieningen: dieren EHBO kist	SDZ	200,-	●●●●●	2010

NR	Maatregel	Betrokken SDZ/SD/CS	Kostenraming (€) bij uitvoering maatregel	Prioriteit	Fasering
2010					
A6	Aanwijzen Zeeburgse aandachtsoorten	SDZ		●●●●●	2010
A11	Gebruik uniforme werkwijze voor melding van plaagsoorten	SDZ		●●●●●	2010
B5	Voorlichting voor de aanschaf van een huisdier.	SDZ		●●●●○	2010
B7	Dierenwelzijn bij evenementen	SDZ		●●●●●	2010
C1	Communicatieplan Dierenwelzijn	SDZ		●●●●●	2010
C2	Opzetten van een "Groene kaart" Zeeburg	SDZ		●●●●●	2010
C4	Onderzoek naar uitbreiding handhaving op groene milieudelicten	SDZ		●●●●●	2010
C5	Cursus dieren EHBO	SDZ	300,-	●●●●●	2010
C6	Voorzieningen: dieren EHBO kist	SDZ	200,-	●●●●●	2010
2011					
A2	Diervriendelijk baggeren	SD		●●●●●	2011
A4	Verbeter leefomstandigheden van stadsvogels	SDZ	5.000,-	●●●●○	2011
A5	Stappenplan populatiebeheer	SDZ		●●●●●	2011
A7	Opstellen actieplan per aandachtsoort	SDZ	5.000,-	●●●●●	2011
A12	Aanpak Zeeburgse overlastsoorten	SDZ		●●●●●	2011
A13	Voorlichting rol bewoners	SDZ		●●●●●	2011
A14	Opstellen handleiding bestrijding schade of overlast door dieren	SDZ		●●●●●	2011
A15	Inrichten braakliggende terreinen met tijdelijke natuur	SDZ		●●●●●	2011
B1	Opstellen protocol onbeheerde, verwaarloosde, mishandelde dieren	CS/SD		●●●●○	2011
B4	Cursus "gehoorzame Honden".	SDZ		●●●○●	2011
B6	Certificering Kinderboerderijen	SDZ		●●●●●	2011
B8	Voorbeeldfunctie verantwoord voedsel	SDZ	500,-	●●○○○	2011
2012					
A1	Vlindergebieden	SDZ	5.000,-	●●●●●	2012
A3	Zorg voor watervogels	SDZ	5.000,-	●●●○○	2012
A8	Aanpak lichtvervuiling	SDZ	p.m.	●●●○○	2012
A9	Natuurbevorderende maatregelen in particuliere tuinen	SDZ		●●●○○	2012
A10	Ecologische inrichting binnenterreinen	SDZ	regulier	●●●○○	2012
B2	Tips vermiste dieren	SDZ		●●○○○	2012
B3	Ondersteuning van chipinitiatieven van katten en honden	SDZ		●●○○○	2012
C3	Participatie groenbeheer	SDZ	5.000,-	●●●●●	2012

Bijlage

E

BRONNEN

Foto's

- Els Corporaal
- Microsoft office online illustraties

Nota's

- Dierenwelzijnsbeleid Westerpark – nota (september 2008)
- Amsterdams Dierenwelzijnsbeleid – (maart 2006)
- “Uitvoeringsnotitie Flora en Fauna Oost-Watergraafsmeer” (2008)
- Dier en Ruimte – dierenwelzijn en stadsnatuur Oud-Zuid (april 2008)
- Opvattingen over dierenwelzijn in Nederland - (september 2007),
Publieksenquête in opdracht van het Min. van LNV
- Aanbevelingen gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid – (oktober 2008)
Nederlandse vereniging tot bescherming van dieren
- Beleid en aanpak van schade of overlast door dieren in de openbare ruimte,
Conceptnota gemeente Amsterdam – (november 2008)
- *Concept*: Naslagwerk Dierplaagbeheersing, GGD Amsterdam - (november 2008)